

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság politikai napilapja.

Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kéziratokat nem küldünk vissza és megőrzésükre sem vállalkozunk.

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 10
Telefon 9-77.
Ejelt telefon (nyomda) 187
ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egyhónapra . . . . . 110 "

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

A parlament új munkaperiódusa

Tegnap délelőtt az obligát külsőségek bejöttével megnyitotta a parlament kapui az ezzel egyidejűleg a nemzeti parasztpárti kormány számára kezdetét vette a munkának új periódusa. Nem lehet azt mondanunk, hogy szerencsés auspiciumok között nyitultak össze tegnap a képviselőház külsőségei és a kormány. A kedélyek még mindig a kormányátalakításra megelégedésig személyi herce-hurcok nyomasztó hatása alatt állnak és a kormányzó-értékelt alkotó két csoport között egyenlő helyreállításra még sok gondot fog okozni a kormány és parlamentnek egyaránt s előreláthatólag jelentős energiabeszármányt fog elvonni az alkotó produktív munkától.

De talán a trónbeszéd első passzusa, mely felállítja a nemzeti parasztpárt egyrészt kormányzásának mértékét, talán ez a passzus emlékeztetni fogja a kijutó lelkesedéssel tapsoló nemzeti parasztpárti képviselőket és szenátorokat arra a feladatra, arra a hivatásra, amelynek betöltését egy esztendővel ezelőtt a hatalom átételének mámoros pillanataiban magunkra vállalták. Az első esztendő törvényhozási munkájának jelentős műve talán emlékeztetni fogja a parlamentet arra, hogy mindaz, amit a nemzeti parasztpárt a hatalom átvételé óta realizált, csupán a kezdeti adta meg s csupán a lehetőségeket szellette elő a tulajdonképeni rendszeralkotásához, ahoz a feladathoz, amelynek szempontjaként az ellenzéki sors tíz esztendőjén keresztül a nemzeti parasztpárt szerepeltette önmagát. A törvények, amelyek a parlament az elmúlt szesszióban megszavazott, üres vázát és keretét adják meg csupán annak a munkának, amely most kezdődik tulajdonképen s amelynek célja az, hogy tartalmában és lényegében új életet inauráljon a nemzeti parasztpárt demokratikus programjának megfelelően, az állami életben.

Ebben a munkában a parlamentre hárul a feladat, hogy ellenőrizze a végrehajtó szervek tevékenységét és irányt szabjon ezeknek. Az elmúlt szesszióban az egyszerű történet meg, hogy a parlament elfelejtette, hogy szabad választásokból, a közakarattól és közóhaj szabad megnyilvánulásából került ki és mint ilyen, nemcsak joga, de kötelessége is örökölni a kormány aktusai fölött, hogy azok mindig összhangban legyenek a közönség érkeivel. Talán még emlékezni fognak arra, hogy a kultustörvény tárgyalása alkalmával a képviselők hatalmas többségében szembe helyezkedett a javaslatot ton-utfélen hangoztatták, hogy a javaslat felesleges és ártalmas. Ennek ellenére is hatalmas többségben szavazott le a kormány a javaslat mellett és csak alig néhányan akadtak, akik az urnák előtt is kifejezték meretk adni jobb meggyőződésüknek.

Nagy és jelentős az a feladat, amelynek betöltése a parlamentre hárul. És annál s felelősegteljesebb, mert a liberálisok, az egyetlen komoly ellenzéki csoport, Bratianu Vintila szeszélyét követve, nem fog visszatérni a parlamentbe és nem veszi részt a törvényhozás munkájában. Komoly ellenzék hiánya nem szabad, hogy megélessze a parlamenti többséget, amelynek vizsgálnia kell arra, hogy le ne térjen arról az útról, melyet programja a párt számára kijelölt.

Az ország kisebbségei különös érdeklődéssel és még mindig reményteljes várakozással fordulnak az új parlamenti szesszió elé, amelynek programján a kisebbségek sorsát közelről érintő három törvény is szerepel. Ebben a szesszióban tető alá fog kerülni a kisebbségi törvény, amely végre fel fogja állítani a kisebbségi kódexet és pontosan körül fogja írni az országban élő etnikai kisebbségek nemzeti, kulturális, politikai és polgári jogait és kötelességeit. Az állampolgársági törvény revíziójától, az igazságtalanul és jogtalanul hontalanná tett polgárok tizezrei várják ügyük rendezését. A választási törvény módosítása pedig a Bratianu-féle

segeket sorsát közelről érintő három törvény is szerepel. Ebben a szesszióban tető alá fog kerülni a kisebbségi törvény, amely végre fel fogja állítani a kisebbségi kódexet és pontosan körül fogja írni az országban élő etnikai kisebbségek nemzeti, kulturális, politikai és polgári jogait és kötelességeit. Az állampolgársági törvény revíziójától, az igazságtalanul és jogtalanul hontalanná tett polgárok tizezrei várják ügyük rendezését. A választási törvény módosítása pedig a Bratianu-féle

machievellisztikus elveken felépülő és alapjában antiparlamentaris törvényt új választási rendszerrel fogja felcserélni, amely lehetőséget fog adni a lakosság minden rétegének ahhoz, hogy a parlamentben arányos képviselőkhöz jusson. Még élénken emlékeztünkben áll az a tomboló lelkesedés, az a mindent magával seprő lendület, amellyel alig egy esztendővel ezelőtt az első szabadon választott parlament munkájához látott. A parlamentre hárul a feladat ezuttal is,

hogy elhárítsa Maniu utjából az egyes miniszterek és miniszterjelöltek túlzott személyi velleitásaiból származó nehézségeket és megadják a lehetőséget a nyugodt kormányzásnak és törvényhozásnak. Ha ez a parlamentnek nem fog sikerülni, ha a törvényhozó testületek nem fogják a miniszterelnököt munkájában támogatni, ugy nemcsak a tegnapi megnyitott szesszió tevékenysége válik problematikusná, de kétséges lesz magának az új rezsimnek a sorsa is.

Megnyitott a parlament őszi ülésszaka

A parlamenti trónbeszéd számos közgazdasági és szociális reformot helyez ki-látásba, de a kisebbségi kérdésről hallgat

A hadsereg és igazságszolgáltatás újjászervezése. Fokozzák a mezőgazdasági exportot. Románia békés külpolitikája

Bucuresti-Bukarest, november 15. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 11 órakor a szokásos ünnepi külsőségek között megnyitott a parlament új szessziója. Tizenegy órakor Tedeum volt a Metropolitan, amelyen résztvettek a kormány tagjai, a klérus, a polgári és katonai hatóságok képviselői, az egész tábornoki kar. Az istentisztelet után a résztvevők a képviselőház termébe vonultak át. A tábornokok a miniszteri padosok mögött

helyezkedtek el. Pontban 12 órakor érkezett a kamara palotájához a régecske m utete a szokásos katonai diszkisérlettel. A szertartásmester marsallbotjának hátról kopogásával jelezte a régecske megérkezését. Miklós herceg a földsziteit elnöki emelvényre lépett és csengő hangon olvasta fel a szokásosnál hosszabb trónbeszédet. A felolvasott trónbeszéd szövege a következő:

Igy egységesíthető és szisztematizálható lesz az egész főiskolai oktatás, megoldva azt a problémát, amely az utóbbi időkben annyi vitára adott alkalmat. Kiegészíti majd ezt az aktivitást a művészeti oktatás szabályozása, a konzervatóriumokban és szépművészeti intézetekben, hogy azok a modern kor igényeinek megfelelően és idetartozik a nemzeti színházak és állami operák ügyéről való gondoskodás is.

A trónbeszéd szövege

Képviselő Urak, Szenátor Urak!

A most megnyitott ülésszakban folytatni fogják a közigazgatási, gazdasági, pénzügyi és szociális konszolidációs munkát, amelyet a törvényhozás kezdete óta megindítottak. A minisztériumok reorganizálásáról, a helyi közigazgatás szervezéséről, a csendőrség és rendőrség reorganizációjáról, az állami számvitelről, a költségvetési ellenőrzésről, az állami számvetőségek átszervezéséről, valamint a jövedékek kereskedelmi megszervezéséről szóló törvények már meg lévén szavazva, az Önök főgondját a gazdasági törvényhozás fejlesztésére, az igazságszolgáltatás, közoktatásügy, hadsereg és egészségügy reformjára fog irányulni.

A hadsereg szükségletei.

Ebben az évben a háboru után először és a legutolsó király-manőverek után 17 évvel, a nagy tradíciókhoz hí hadseregünk bizonyítottát adta fejlettségének, felkészültségének, fegyelmének és erkölcsi erejének a most megtartott nagy hadgyakorlatokon. A kormány elhatározta, hogy a hadseregnek megad minden támogatást, hogy megfelelően feladainak és ezért önök elé fogja terjeszteni katonai törvényjavaslatait. Jelenlegi katonai törvényeink, a háboru tapasztalatai, a háboru utáni gazdasági és szociális feltételek megváltozása következtében nem felelnek már meg a mai életnek és a hadsereg normális fejlődésének. Ezeknek megváltoztatására és pótlására kerülnek sürgősen Önök elé a hadsereg szervezéséről, a háboru esetre szóló nemzeti és területi szervezkedésről, a rekvirálásokról, a tiszti keretekről és előléptetések szabályozásáról szóló javaslatok. Abban a meggyőződésben, hogy a nemzet esetére szóló nemzeti és területi szervezkedésről, a rekvirálásokról, a tiszti keretekről és előléptetések szabályozásáról szóló javaslatok. Abban a meggyőződésben, hogy a nemzet esetére szóló nemzeti és területi szervezkedésről, a rekvirálásokról, a tiszti keretekről és előléptetések szabályozásáról szóló javaslatok. Abban a meggyőződésben, hogy a nemzet esetére szóló nemzeti és területi szervezkedésről, a rekvirálásokról, a tiszti keretekről és előléptetések szabályozásáról szóló javaslatok.

megvalósítását várja és nem kevésbé van meggyőződve arról is, hogy az Önök támogatása nem fog hiányozni a hadsereg felszerelésének és anyagi ellátásának javításához, a tiszték, csapatok és nyugdíjasok segítéséhez.

Az igazságszolgáltatás megújítása

Az előző ülésszakban megkezdett munka folytatásaképpen a jelen szesszióban is foglalkozni fogunk olyan javaslatokkal, amelyek az igazságszolgáltatás minél tökéletesebb menetét kívánják biztosítani. A bírói szervezetről beterjesztendő javaslat igyekszik biztosítani egyszersmindenkorra a bírák függetlenségét és az egész bírói kar anyagi helyzetének javítását az előléptetések szabályozásával. Különleges figyelmet érdekel a törvényegységesítés további munkája. A büntetőjog, büntető perrend és magánjog egységesítésén kívül, amelyeknek munkálatai már a nők polgári jogainak, valamint a törvénytelen gyermekek helyzetének szabályozásáról szóló törvényekkel megkezdődtek volt, a kormány be fogja terjeszteni a parlament elé az obligációkról és szerződésekről szóló új törvényjavaslatokat.

Az állam közegeinek bárkivel szemben esetleges visszaéléseivel szemben az egyén védelmére hatályosabb törvényes intézkedések szükségesek. Beterjesztjük a közgazgatási bíróságról szóló törvényjavaslat. Ezzel kapcsolatban mindig for kerül a legfőbb semmitőszék reformjavaslatára is.

A főiskolai oktatás reformja

Ami a közoktatást illeti, a törvényhozás elé kerül a főiskolai oktatás törvénye, amely az egyetemi oktatáson kívül a politechnikai és építészeti főiskolák oktatását is szabályozni fogja, mert ezek jelenleg miniszteri rendeletek alapján működnek.

A valutastabilizáció

Az év elején megvalósított valutastabilizáció teljesen sikerült. Az állam pénzügyi helyzete javult ama intézkedések következtében, amelyek a közpénzkezelést fokozottabban megszigorították, másrészt az adófizetőktől meghívott fokozottabb teljesítés következtében. Az államkincstár bevételei, a kiadások gazdaságos leszállításával együtt feljogosítanak bennünket arra a reményre, hogy a jelen évi költségvetés egyensúlyban lesz és véget vetünk az előző évek állandó deficitjeinek. Együttal ama intézkedések alapján amelyek a CFR kommercialisabb gazdálkodását voltak hivatva biztosítani és az év gazdag termése folytán előállott szállítási többlet következtében, ennek az állam oly fontos szervének gazdasági helyzet jelentékenyen javult és remélhető, hogy ennek a büdzséje is egyensúlyba jut.

Igy az állam hitele erősbödik és amikor a nemzetközi piac viszonyai meg fogják engedni, majd hozzáfordulhatunk kedvezőbb feltételek árán ugy az állam, mint a municipiumok szükségleteinek kielégítése végett.

Az országos letétpénztár

Miután a stabilizáció biztosítva van, eljött a pillanat a nemzeti tőke kialakulása menetének megkönnyítésére. Ezt a célt fogja szolgálni az országos letétpénztár reformtörvénye. Az állam kincseinek fokozottabb kihasználását fogja célozni az energiatörvény, amely a technikai üzemek racionálisabb fejlődését lesz hivatva előmozdítani. Az erdőgazdaságosabb ki-termelését is megfelelő törvényjavaslatokkal fogjuk lehetővé tenni. A földtulajdon stabilizását szolgálja majd a kataszter reformja.

Mezőgazdasági reformok

Miután Önök az ország mezőgazdasága érdekében már az előző ülésszakban fontos törvényeket szavaztak meg, most en-

rü művei

- Coignard Abbé véle-tett 46
- Szegények kincse 116
- Imista világnézet 116
- Szeretlen elmékedések
- Megismerése 58 hely.
- Filozófiája 116 h. 36
- Észet
- 2 k. 223 h. 68
- esztétika 116 h. 35
- ok a művészetről 95
- et és forradalom 116
- ológia
- Régi és új milliomo-
- ink problémái 58 h. 17
- ománnyok és hazugsá-36
- m és kultúra 38 he-
- házasság 95 h. 30
- ány és szocializmus
- dás 116 helyett 35
- abadság 75 hely. 23
- udomány
- titkaiból 95 h. 30
- glődés története 170
- relem fizikája 116
- ők 116 helyett 35
- ítás tana 51 h. 15
- természetudomány
- ika
- 116 helyett 35
- gőzgépek 58 h. 18
- gőzgépek 75 h. 23
- erkezete 116 h. 35
- erkezete 75 h. 23
- s fém megmunkálá-
- g
- a gyakorlatban I-
- ezek a könyvek
- számára
- es
- as művészete 37 h.
- jó társaság. 75 h. 25
- as művészete 92 h
- nyvtár
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3
- 10,20 helyett 3

sztyálában

nek folytatásaként következnek majd a tagosítási javaslatok, a mezőgazdasági kamarák szervezése, a be nem vetett területek befásítása és a kölcsönös mezőgazdasági biztosítás, valamint a telepítési törvény, amelyek mind feltétlenül szükségesek agrikultúránk fejlődéséhez.

A nagyipar és háziipar jelenlegi helyzetére való tekintettel a kormány tör-

vényjavaslatot fog beterjeszteni, amely nemcsak az egész ország ipari rendszerének egységesítését és az ipari törvényhozás egységes rendszerét célozza, hanem egyben és még inkább utat kíván mutatni az ipari termelésnek, tudományos uton fokozva a többtermelés iránti érdeklődést és a modern gazdasági élet kívánta racionalizálást valósítja meg az ország iparában.

Eltörlik a spekulatortörvényt

Kiviteli cikkek piacainak visszaszerzése egyelőre nagy nehézségekbe ütközik és ezért a kormány elsősorban mezőgazdasági termékeinek exportját modern eszközökkel, új perspektivákat lehetővé téve fogja minden módon elősegíteni. Míután a belső szükségleteket a termelés ma feltétlenül fedezi, azt hisszük, hogy a spekulatortörvény alkalmazásának nincsen már területe. E törvényt illojális versenyről szóló törvényvel fogjuk pótolni, amely biztosítja az elsőrendű szükségleti cikkek fogyasztását, meg fogja akadályozni spekulációs célból alakuló trösztök működését, egyben biztosítja a kereskedelmi aktivitásnak a fejlődéséhez szükséges nyugalmat és biztonságot, megvédve fölösleges be-

avatkozások és vexaturák ellenében.

Egészségügyi törvények

Az utolsó évtized tudományos eredményei, az egészségügy terén nagy szervező munkát követelnek, amelyet kiegészít a társadalmi jólét gondoskodása és a népnevelés. Csak e problémák harmonikus megoldása garantálhatja népünk fizikai és intellektuális épségét és erkölcsi erejét. Az ezzel kapcsolatos általános törvényeken kívül, mint speciális törvényjavaslatok kerülnek Önök elé a fertőző és a szociális betegségek elleni preventív küzdelemről szóló, a kórházak ügyének rendezéséről, a fürdők és klimatikus helyek szabályozásáról, végül az alkoholizmus elleni védekezésről szóló törvényjavaslatok.

A munka és tőke harmóniájának biztosítása

Attól az óhajtól áthatva, hogy a munka és tőke közötti harmonikus együttműködés biztosítható, a kormány a törvényhozás elé fogja terjeszteni a vállalati, illetve professzionális jurisdikcióról szóló törvényjavaslatot, amely hivatva lesz megfelelően kvalifikált szervek útján gyors és igazságos megoldást elősegíteni, a munkaadók és alkalmazottak közötti ellentéteknek. A munkás kamarákról szóló törvényjavaslatot viszont fejleszteni kívánjuk a munka képviselőiről való gondoskodást. A belföldi munkaerők védelmére újabb intézkedéseket fogunk tenni, amelyek szabályozni fogják külföldi alattvalóknak az országba való bejöveteleit.

A társadalombiztosítás ma érvényben levő

három rendszere parancsolólag követeli az egységesítést. A társadalombiztosító intézetek pénzügyi helyzete viszont igazgatásuk reorganizálását és racionalizálását.

Az építkezés fejlesztése.

A városi hatóság szükségleteinek kielégítésére az építkezés politikájának széleskörű bevezetését fogja a kormány inagurálni. E célból más könnyítéseken kívül törvényjavaslatot terjeszt a kormány Önök elé egy középítkezési társaság létesítéséről, amelyben az állam és a városok fognak résztvenni, de a magánkezdemenyezés is helyet fog foglalni.

Románia tovább folytatja pacifista politikáját

Románia továbbra is a maga mélyreghéven pacifista politikáját követve, miután megújította szövetségi szerződéseit Csehszlovákiával és Jugoszláviával és azoknak állandó jelleget adott és megerősítette azokat a két állammal kötött döntőbírói egyezményekkel, ugyanazzal a céllal döntőbírói szerződést írt alá Lengyelországgal is. Ennek a politikának a szolgálatában áll az amerikai Egyesült Államokkal kötött döntőbírói és egyeztetési konvenció. Az új vámtarifa alapján kereskedelmi szerződést kötöttünk Oroszországgal, ideiglenes egyezményt Lengyelországgal és most van folyamatban a munka, hogy több más állammal is hasonló egyezményeket hozzunk létre.

A német jóvátételek likvidálására összehívott hága konferencián Románia jelentékeny eredményeket ért el a Young-terv által teremtett helyzetben és ezzel kapcsolatban határozatba ment, hogy az Ausztriával, Bulgáriával és Magyarországgal való jóvátételei kérdése is likvidáltsanak és ezzel a háborúból származó összes kérdések megoldása lehetségessé lévén, a népek közöletére és a béke megerősítése várható. Meg vagyunk győződve, hogy az igazság és a béke konszolidálásának általános vágya le fogja győzni az ellenállást, amely a jóvátételek méltányos

likvidálásával szemben ma még megnyilvánul és a nemzetek szövetségének hathatós befolyásával megkezdődik az európai népek békés együttműködésének korszaka.

Szenátor Urak, Képviselő Urak! Nehéz feladatokkal állanak Önök szemben az ország érdekében. Meg vagyunk győződve, hogy lelkiismeretesen fogjuk teljesíteni a mai idők követelményeinek megfelelően azt a munkát, amely az ország összes polgáraitól fokozott erőfeszítést kíván a haza boldogulása érdekében és így teljességgel meg fogunk felelni a nemzet várakozásának.

Ófelsége I. Mihály király nevében a törvényhozás rendes ülészakát megnyitottunk nyilvánítjuk.

A trónbeszédet — amelyet lelkes éljenzés kísért — Miklós herceg, Miron Christea és Constantin Sarateanu régecsenek és a kormány összes tagjai írták alá.

***

Epe- és májbántalmakra!
Igya rendszeresen a
Málnási SICULIA

gyógyvizet, mivel a göröcsös fájdaímatok megszünteti. — Kapható minden fűszerüzletben.

A Keren Kajemet váltja vissza
Erec Jisrael földjét.

**Zsidók, áldozatok
a Keren Kajemethnek!**

A liberálisok és avereszkánusok tüntető távollétében folyt le a kamara első ülése

Bucuresti-Bukarest, nov. 14. A parlament ma délután négy órakor megtartotta első rendes ülését. Az ülés előtt a többségi képviselők megbeszélésre ültek össze, melyen Maniu Gyula elnököt. A miniszterelnök közölte a nemzetiparasztpárti parlamentterekkel, hogy a kezdődő szesszióban gyakrabban fogja értekezletre egybehívni a képviselőket és szenátorokat, mint ahogy az a múlt szesszióban történt. Kérte a többséget, hogy vegyenek aktív részt a parlament munkájában és annak üléseit rendszeresen látogassák. Közönetét fejezte ki a sajtónak, amely a kormány munkájában támogatta, majd felhívta a parlamentet, hogy ne törődjenek azokkal az indokolatlan és elvakult támadásokkal, melyeket az ellenzéki pártok intéznek a kormány és a parlament ellen. Ezután ajánlta, hogy a kamara elnökéül újból Pop Csicsó Istvánt, a szenátus elnökéül pedig Bratu professzort válasszák meg.

A többségi képviselők nevében Andrei Petre jasi egyetemi tanár emelkedett szólamra ezután és a képviselők tántoríthatatlan bizalmáról és támogatásáról biztosította a miniszterelnököt. Ugyanezt tette a többségi szenátorok nevében Botez szenátor.

Megválasztják a kamara elnökét

Az értekezlet után kezdetét vette a kamara ülése Pop Csicsó István elnöklelettel. A liberálisok és az avereszkánusok távollmaradtak a kamara üléséről. Feltűnést keltett azonban, hogy a többségi képviselőknek is jelentős része hiányzott az első ülésről, amelynek programján az elnök megválasztása szerepelt. Pop Csicsó

István az ülés megnyitása után átadta helyét Angheliescu alelnöknek, aki bejelentette, hogy a többségi képviselők Pop Csicsó Istvánt jelölték az elnöki méltóságra. A képviselők sorai között tartózkodó D. R. Ioanitescu indítványozza, hogy Pop Csicsót egyhangulag válasszák meg és kéri, hogy van-e valakinek ellenindítványa. A felhívásra senkinek nem volt indítványa. A többségi képviselők állva, percekig tartó óváciakkal ünneplik az ősz nemzeti parasztpárti vezetői akik ismét elfoglalja az elnöki széket és lelkis beszéddel köszöni meg a többségi képviselők vele szemben nyilvánított bizalmát.

Az elnök megnyitja

— Érzem — mondotta Pop Csicsó István, hogy Önök szeretettel vesznek körül és biztosíthatom Önöket, hogy éppoly nagy szeretettel kísérem én is az Önök munkáját. A jelenlegi parlament igazi parlament, mert szabad választásokból került ki. Annak ellenére, hogy előzetesen bianco aláírták a mandátumról való lemondásukat, az elmúlt szesszióban tanúsított önzetes magatartásukkal bebizonyították, hogy tudatában vannak hivatásuknak. Éppen ezért ne vegyék figyelembe az ellenzék gunyos megjegyzéseit.

Székfoglalójának további részében Pop Csicsó István a liberálisok távollmaradására foglalkozott. Senkinek sem áll jogában hozzátánni ezt a parlamentet, annál is inkább mert mi senkitől sem vontuk meg a szót és a legteljesebb szólásszabadságot engedélyeztük szemben a liberálisokkal, akik a parlamentben is terrort gyakoroltak a képviselők fölött. Ezzel a kamara ülése véget ért. A legközelebbi gyűlés szombat délután lesz.

A kisebbségi pártvezérek kritikája a trónbeszédéről

Bucuresti-Bukarest, november 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A trónbeszédrel kapcsolatosan az Uj Kelet bukaresti szerkesztője körkérdezté intézett a kisebbségi pártok vezetőihez. Dr. Fischer Tivadar, a zsidó parlamenti csoport alelnöke, munkatársunk kérdésére a következőket mondotta:

— Meglepetéssel vettem tudomásul azt, hogy az állampolgársági törvényről nem emlékezett meg a trónbeszéd. Annál is inkább, mert Iunian igazságügyminiszter az elmúlt szesszióban a Zsidó Parlamenti Klubnak egy általam felolvasott nyilatkozatra kijelentette, hogy az ősi szesszióban beterjesztendő törvényjavaslatok között első helyen fog szerepelni az állampolgársági törvény módosításáról szóló javaslat. Amennyiben a kormány csakugyan nem hozza a parlament elé az állampolgársági törvényt, úgy a legelősebb harcot fogjuk ebben az irányban megindítani. Nélkülözzük a kisebbségi törvényjavaslat bejelentését is, amely véleményem szerint, éppoly fontos, mint a trónbeszéd által jelzett törvényjavaslatok bármelyike. Helyes lett volna, ha a törvény nincs is kellőleg előkészítve, hogy a kormány legalább megemlékezék róla a trónbeszédben.

— Hiányoljuk azt, hogy nem történik említés az elemi és középiskolai oktatásról szóló törvények módosításáról sem, amelyek mai formájukban Angheliescu szellemét őrzik és akadályai a szabad oktatásnak. A Zsidó Parlamenti Klub a napokban értekezletet tart, amelyen határozni fog a kormánytal szemben tanúsítandó magatartása fölött. A beigért intézkedések között mindenestre örömmel üdvözljük az usztoratörvény eltörlését, az ipartörvény módosítására vonatkozólag azonban az a megjegyzésünk, hogy jelenleg az Erdélyben érvényben lévő ipartörvény eléggé modern és így vigyázni kell arra, hogy a törvény módosítása ne jelentsen visszahanyatlást a múlttal szemben.

A Magyar Párt vezetői kijelentették, hogy meglepetéssel vetek tudomást a

kisebbségi törvénynek a trónbeszédből való kimaradásáról. A Magyar Párt parlamentterjei a napokban értekezletre ülnek össze, amelyen határozni fognak a pártnak a kormánnyal szemben tanúsítandó magatartásáról.

Brandsch Rudolf, a német parlamenti csoport egyik vezetője kijelentette, hogy a szász képviselők nem fogják kritizálni a kormány magatartását annak ellenére sem, hogy a kisebbségi törvény bejelentése kimaradt a trónbeszédből. Maniu ígéretet tett arra, hogy ezt a kérdést rendezzi és a német parlamenterek remélik, hogy Maniu be fogja váltani ígéretét.

Az Uj Kelet munkatársa ezután felkérte Iunian igazságügyminisztert, akit megkérdezték arra vonatkozólag, miért maradt ki a trónbeszédből az állampolgársági törvény. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy az állampolgársági törvény megemlítésére nem volt szükség, annál is inkább, mert a törvényjavaslat teljesen készen áll és a napokban a kormány a parlament elé terjeszti.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni dr. Moldovan Valérral, a kormány új közoktatásügyi alminiszterével, Moldovan kijelentette, hogy a kisebbségek legyenek a legteljesebb bizalommal működése iránt, mert azon lesz, hogy Costachescu miniszterrel együtt működjenek a kisebbségi oktatás kérdéseinek liberális szemléletben történő megoldása irányában.

Művészi

perzsaszőnyeg

szővött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökellékek legelőnyösebb beszerzési forrása

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. En. Ciorogaru (Uri-u.) 14

Anton Rosenzweig Cluj

Héber könyvek és talleszek nagykereskedése. Gyári árak!

Mária Kicsi

aki no

Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tudósítójától

beszámoltunk arról, hogy a cionista emigrációba jön. Az erdélyi Szokolovnak november 15-én érkezett az országba érkezéséről azonban kénytelen elhalasztani, hogy részletes Agency politikai bejelentését Szokolov november 16-án Bukarestbe. A cionista az összes zsidó te

A kultúra lenül

Bucuresti-Bukarest Uj Kelet tudósítójától. A tervezetett bemutatót tartott miniszterek a kultúra lenül

Pokoln

Tiz napon beüli

London, nov. 15. értesülése szerint népbiztosok tanácsát értelmében tervezetnek Pokoln. A lap beavatottként kapta, hogy az adta a hozzájárulást népbiztos nagykövét. A déli lapok mintáják a szovjet rozását, hogy követi kombináció elkerülhetővé te számára azt a

Arab asszo

Zsi

Jeruzsálem, tudósítójától.) Dr. szemorvost egy nül a rendőrség támadta és késsebesítette. A lakosságában öröki. Az orvos egy ambulatóriumban éves működése közöttük szám meg a szeme támadás nyom sikerült elmen mélyazonosságát Dr. Tichot, aki lyosan megsebzésbe szállított rálták. Állap hogy ezeket a dón megismé terrorszervezet Haifa környé let történt. A szaka Levit

Mária királyné és a régenstanács audiencián fogadják Nahum Szokolovot,

aki november 22-ikén érkezik Bukaresibe. Erdélybe is ellátogat az Executive elnöke

București-Bukarest, november 15. (Az Uj Kelet tudósítójától) Röviddel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Nachum Szokolov, a cionista exekutive elnöke Romániába jön. Az eredeti tervek szerint Szokolovnak november 14-én kellett volna országra érkeznie, a cionista vezér azonban kénytelen volt romániai útját meghosszabbítani, hogy részt vehessen a Jewish Agency politikai bizottságának londoni ülésén. Szokolov november 22-én érkezik Bukaresibe. A cionista szervezet, valamint az összes zsidó testületek nagyszabású

előkészületeket tesznek az Exekutive elnökének méltó fogadtatására.

Mária királyné audiencián fogja fogadni Szokolovot, aki meg fog jelenni a régenstanács előtt is, majd fel fogja keresni Maniu miniszterelnököt, akinek a cionista szervezet köszönetét fogja tolmácsolni Románi diplomáciai képviselőinek a mandátumbizottság genfi ülésén a palesztinai zavargásokkal kapcsolatban tanúsított jóakaratu magatartásukért.

Szokolov bukaresti tartózkodása alkalmával Éli Berkovici, a bukaresti hitkö-

zés elnöke és dr. Fildermann, az Uniunea cionista vezér tiszteletére. Az estélyekre a zsidó pénzügyi legmarkánsabb képviselői jelentették be részvételüket.

Nachum Szokolov romániai tartózkodása alkalmával fel fogja keresni az ország összes nagyobb centrumait. Szokolov ellátogat Kolozsvárra is. A kolozsvári zsidó testületek, a cionista szervezettel élükön, már is megtették az előkészületeket a zsidó vezér fogadtatására.

A kultuszminiszterium a jövő héten közvetlenül osztja szét a zsidó hitközségek tízmillió államszegélyét

Az iskolai államszegély szétszétására nézve is megtörtént a döntés

București-Bukarest, november 15. (Az Uj Kelet tudósítójától) A kultuszminiszterium elkészítette a zsidó hitközségek megosztására vonatkozó tervezetet. A tervezetet benutatták a tegnapi délután tartott minisztertanácson, amelyet aprobálták. A kultuszminiszterium ma

délután körlevelet intézett a hitközségekhez, amelyekben közli, hogy a szubvenció elosztása a jövő héten megkezdődik. Ebben az évben részesülnek a szubvencióból azok a hitközségek is, amelyek tavaly kimaradtak a listából. A huszonötmillió lejes államszegély fel-

osztása ügyében a közoktatásügyi miniszterium érintkezésbe lépett az érdekelt zsidó testületekkel. Elhatározták, hogy az államszegélyből a zsidó kisebbségre eső részt az egyes zsidó iskolák tanárai száma arányában fogják elosztani.

Pokolnikow volt pénzügyi népbiztos lesz a szovjet londoni követe

Tíz napon belül kicserélik követeiket London és Moszkva. A harmadik internacionálé hatalmas agltációba kezdett Indiában az angol dominion-alkotmány ellen

London, nov. 15. — A Daily Express értesülése szerint a szovjetkormány a népbiztosok tanácsában hozott határozat értelmében tudatta a Foreign Office-szal, hogy szovjet londoni nagykövetnek Pokolnikow volt pénzügyi népbiztos öhajja kinevezni.

A lap beavatott helyről azt az értesülést kapta, hogy az angol kormány megadta a hozzájárulást a volt pénzügyi népbiztos nagyköveti kinevezéséhez.

A déli lapok meglepéssel kommentálják a szovjetkormány azon elhatározását, hogy Kamenew londoni nagyköveti kombinációját elejtették s ezzel elkerülhetővé tették az angol kormány számára azt a kínos helyzetet, amely

Kamenew nagykövetté kinevezése esetére előállt volna.

Hír szerint a két nagykövet most már tíz napon belül elfoglalja állomáshelyét Moszkvában, illetve Londonban.

London, november 15. — A Reutter távirati iroda rigai tudósítója jelenti, hogy a Prawda és Izvesztija, valamint más orosz sajtóorgánumok az angol-orosz diplomáciai összeköttetés újrafelveteléről írott cikkeikben azt hangsúlyozzák, hogy a szovjetkormány nem kívánja korlátozni a vörös internacionálé tevékenységét. Ezt a szovjet nem is tehetné, mert nem rendelkezik hata-

lommal, a harmadik internacionálé fellett.

Az angol sajtó megállapítja, hogy az internacionálé tényleg fokozott agltációba kezdett újra Indiában a parasztság és munkásság körében. Különösen a munkáskormány által adni szándékolt dominion-alkotmány ellen fejtenek ki élénk tevékenységet s röpcédulák millióival árasztják el Angol-Indiát, melyekben arra hívják fel a hindukat, hogy ne higgyenek a labour-party imperialista, bérenceinek alkotmányos ígéretein. A munkáspárt a kommuniszták izgató röpiratai szerint csak újabb béklyókat akar rájuk rakni a dominion-alkotmánnyal.

Arab terroristák ismét megöltek egy asszonyt, dr. Ticho szemorvot pedig súlyosan megsebesítették

A merényletek nagy felháborodást váltottak ki a jisvban. Ha arabot letartóztattak Zsinagógákat épít a PICA az összes nagyobb zsidó kolóniákban

Jeruzsálem, nov. 15. (Az Uj Kelet tudósítójától) Dr. Tichot, a híres zsidó szemorvost egy arab terrorista közvetlenül a rendőrség épülete előtt orvul megölték és a támadás Palesztina zsidó lakosságában óriási felháborodást váltott ki. Az orvos éppen a vezetés alatt álló ambulatóriumhoz igyekezett, ahol ő huszáves működése alatt az emberek ezreinek, közöttük számtalan arabnak is mentette meg a szeme világát. A merénylőnek a támadás nyomán keletkezett zavarban sikerült elmenekülnie, anélkül, hogy személynysége megállapítható lett volna. Dr. Tichot, akit a kézzurások hátán súlyosan megsebesítettek, a Hadassza-kórházba szállították, ahol azonnal megoperálták. Allapota aggasztó. Azt hiszik, hogy ezeket a bizonyos idő óta állandóan megismétlődő támadásokat egy arab terroriszervezet inszenálja.

Haifa környékén tegnapi újabb merénylet történt. A november 14-re virradó éjszaka Levit Jesaját és Badasch Fanni

asszonyt, akik Kerkurban lévő lakhelyükre igyekeztek, Hedera közelében egy arab csoport megölték. Badasch asszonyt meggyilkolták, Levit Jesaját pedig lövésekkel életveszélyesen megsebesítették. Kocsijukból kifogták a lovakat és elvezették, a kocsit magát pedig kirabolták. A haifai hatóságok letartóztattak hat arabot, akiket a tett végrehajtásával gyanúsítanak.

Jeruzsálem, november 15. A Palestine Jewish Colonization Association (PICA), amely a palesztinai Rotschild-telepítvényeket adminisztrálja, ötszáz ezer dollár rendkívüli kiadást vett fel ezévi költségvetésébe házipénz, csatornázás és hidépítés céljaira. A PICA működési körének kibővítése különösen a felső és alsó galilei zsidó kolóniák számára jelent nagy előnyöket. A PICA-telepítvények ugyszólván semmit sem szenvedtek a zavargások következtében és a Rotschild-kolóniák budgetjének ily rendkívül mértékű megerősítésében zsidó körök a PICA választ látták az arab romboló törekvésekre.

A Jüdische Telegraphen Agentur je-

lentése szerint egy vallásos francia zsidó jelentős összegeket bocsátott a PICA rendelkezésére, husz hithű zsidó familia telepítésének céljaira. A husz család főleg orosz menekültekből rekrutálódik, akik jelenleg Párisban élnek. A PICA, amely kezdetül fogva élénk részt vesz a palesztinai vallási élet fejlesztésében, a husz familia telepítvényének létesítésével kapcsolatban azzal a tervvel foglalkozik, hogy az összes nagyobb zsidó kolóniákban zsinagógákat állít fel.

Jeruzsálem, november 15. A héber egyetem könyvtára „Einstein-archívumot” létesített, amelyben összegyűjtik mindazokat a könyveket, képeket, leveleket, kéziratokat, amelyek Einstein professzor életével és működésével összefüggésben állanak. Mint ismeretes, az egyetemi könyvtár tulajdonában van Einstein epochális művének: „Az általános és speciális relativitási elmélet”-nek kézirat is, amelyet Einstein az egyetem megnyitása alkalmából ajándékozott a kormánynak.

Ujabb botrány a berlini városházán

Berlin, november 15. A képviselőtestület ma tartotta választások előtti utolsó közgyűlését. Ma kellett volna letárgyalni a Böss főpolgármester ellen előterjesztett bizalmatlansági indítványt is, de erre nem kerülhetett sor, mert alig negyven perces ülés után botrány tört ki, úgyhogy a közgyűlést félbe kellett szakítani. A napirend néhány pontjának letárgyalása után ugyanis Lange kommunista tanácsstag szót kért, de a gyűlés szociáldemokrata képviselőtestületi tagjai nem engedték szóhoz jutni s követelték, hogy a mult közgyűlés nyílt színe előtt a szociáldemokratákhoz adresszált sértéseit ünnepélyesen vonja vissza. Lange erre nem volt hajlandó s több ízben megkísérelte beszédének megkezdését, de a szociáldemokraták minden kísérletét fűlsikető lármával és a fenyegetések áradatával hiúsították meg. Mivel a helyzet már tényleg fenyegetővé kezdett válni, az elnök a tettelegességek megelőzése miatt a közgyűlést berekesztette. A tagok igen izgatott hangulatban távoztak.

Bomlási processzus indult meg a francia kamara frakcióiban

Páris, november 15. A kamara egyes frakcióiban bomlási folyamat állott be. A Marin-csoport többsége elégedetlen a csoport többi képviselővel, akiket hibáztatnak azért, hogy jobboldali kormány uralomra kerülését elősegítették. A radikális pártban is számosan elégedetlenek a párthatározattal, amelynek értelmében ellenzékbe vonultak ahelyett, hogy továbbra is igyekeztek volna részt kérni az alkotó politikából.

A kamara tegnapi ülésén Gerard képviselő felhívta a kormány figyelmét arra, hogy 12.000 színházi alkalmazott és munkás munka nélkül van. Loucheur munkaügyi miniszter a kormány nevében kijelentette, hogy meg fogják tenni a kellő intézkedéseket színházaknak külföldiek által történő túlzott előznlése ellen.

Ujabb véres közelharcot vívtak egymással a mexicói elnökjelöltek választói

Newyork, nov. 15. (Az Associated Press tudósítója jelenti a mexicói Oaxacából, hogy Vasconzelos elnökjelölt hívei újabb közelharcot vívtak Rubio elnökjelölt választóival. A Vasconzelos pártiak megtámadták Rubio főhadiszállását és ennek során másfélórás tüzharc keletkezett, melynek két halottja és számos igen súlyos sebesültje van. A szövetségi hadsereg osztagait alármírozták és a helyszínre siető katonák helyreállították a rendet.

STANIOL
gyári raktár
LEPAGE Cluj-Kolozsvár
kérjen ajánlatot

Az uri közönség kedvenc találkozó helye a
GROSZ-FÉLE
„Menu rendszer”. Utazóknak 10%o kedvez.
ORADEA
Zöldfa utca 10. szám.
TIMIȘOARA
Lloyd-sor 11. szám.
Lakodalmak és bankettek rendezését elvállalom. Valódi palesztinai borok eladási helye

Park Szálloda
Timisoara-Temesvár Strada Gare (Vasut-ucca) 2. sz. - Telefon 7-50
Bérlő:
Burger Lajos
A pályaudvar közvetlen közelében a modern követelményeknek teljesen átalakított
Park Szálloda
az összes regáti, erdélyi és bánáti nagykereskedők, kereskedők és utazók találkozó helye. Családi kényelemmel berendezett, kifogástalan, tiszta szobák, fűtőszobák-szobák, elsőrendű étterem. Interurban telefon, fűtőszobák, Sáfé és stb.
Mérsékleten alacsony árak! pontos kiszolgálás!

ereszká... ollétében... ső ülése

megnyitása után átadta a...
alelnöknek, aki bej...
öbbségi képviselők...
jelölik az elnöki mélt...
lők sorai között tartoz...
tescu indítványozza, hogy...
hangulag válasszák meg...
van-e valakinek ellen...
hívásra senkisé megválas...
alelnök Pop Csicsó István...
ek. A többségi képvis...
ig tartó óvációkkal ün...
zeti parasztpárti vezet...
lja az elnöki széket és...
köszöni meg a többség...
szemben nyilvánított b...

Az elnöki megnyit...
mondotta Pop Csicsó Ist...
zeretettel vesznek körül...
et, hogy époly nagy sze...
is az Önök munkáját. A...
t igazi parlament, mer...
ból került ki. Annak elle...
sen bianco aláírták a man...
ondásukat, az elmúlt szesz...
önérzetes magatartásukkal...
gy tudatában vannak hi...
ezért ne vegyék figye...
gnyony megjegyzéseit.

további részében Pop...
erálisok távolmaradásá...
nek sem áll jogában bo...
amentet, annál is inkább...
em vontuk meg a szót és a...
zabadságot engedélyezt...
okkal, akik a parlament...
koroltak a képviselők l...
ülése véget ért. A leg...
abat délután lesz.

vezérek szédről

nynek a trónbeszéd...
ról. A Magyar Párt...
napokban érkezett...
elyen határozni fognak...
mánnal szemben tanu...
tásáról.
Rudolf, a német parla...
gyik vezetője kijelen...
zasz képviselők nem...
a kormány magatar...
nére sem, hogy a ki...
bejelentése kimaradt...
Maniu ígéretet tett...
a kérdést rendező és...
terek remélik, hogy...
váltani ígéretét.
nkatára ezután felkereste...
minisztert, akit megkérd...
lag, miért maradt ki a...
ampolgársági törvény. Az...
kijelentette, hogy az ál...
ny megemlítésére nem volt...
nkább, mert a törvényje...
zen áll és a napokban...
t élé terjeszti.
beszélgetést folytatni dr...
a kormány új közokta...
rel, Moldovan kijelentette...
legyenek a legteljesebb...
se iránt, mert azon lesz...
miniszterrel együtt működ...
tatás kérdéseinek liberális...
megoldása irányában.

szönyeg
romani függöny, külföldi...
ékek legelőnyösebb be...
ési forrása
OF EMILNÉ
Ciorogaru (Uri-n.) 14

enzweig Cluj
דברים אוד סלידה
könyvek
nagykereskedése.
Gyári árak!

ZSIDÓ KÖZÉLET

A temesvári Herzl-Barisszia ünnepe

Weil Adolf dr., Rothbart Jakob, Vermes Ernő és dr. Nobel Sándor a Barisszia új disztagjai

Az elmúlt vasárnap ünnepelte meg a temesvári Herzl Barisszia megalakulásának három éves jubileumát. A jubileumi ünnepségnek különös súlyt adott az a körülmény, hogy ugyancsak ebből az alkalomból avatták a Barisszia 12 tagját kacinokká (tisztékké), valamint a bánati cionista élet négy legtekintélyesebb tagját dr. Weil Adolfot a helyicsoport elnökét, Rothbart Jakabot a Zs. N. Sz. társelnökét, továbbá Vermes Ernőt és dr. Nobel Sándort az országos Barisszia Szövetség disztagjaivá (chávér kávozdjáivá).

A belvárosi izr. hitközség tanácstermében nagy látogatottság mellett megtartott jubileumi ünnepélyt, ugynevezett disz AC-ot Gáspár Jenő rok-rison nyitotta meg, aki pár szóban rámutat a temesvári barissziánusok szempontjából a nap jelentőségére. Utána sorrendben tolmácsolták üdvözléseiket a különböző egyesületek és frakciók kiküldöttjei. Gáspár Anci az Aviva nevében közönlött a jubiláló Barissziát és megkapó szavakban mutatott rá arra a munkára, amely a Herzl-Barisszia eddigi pályafutását alkotja. Stern Henrik főtitkár a helyicsoport, Reiter Ernő elnök az Ifjúsági Blokk, Nagel Erzsébet a Zairah leányegylet, dr. Wiener Mór a Kadima sportegyesület, Schön Sándor a somérok, Márton Pál a Marmorek-Barisszia, Körper Jenő a kis-Barissziák, majd Fried Miksa, a bánati Zákén-testület elnöke a zá-kének jókívánságait tolmácsolja meleg szavak kíséretében az ünnepeletről.

Az elhangzott üdvözlésekre Böhm János a Barisszia több éven át volt vezetője reilektál, majd mélyen szántó beszédben megemlékezett arról az időről, amikor páran életre hívták a temesvári Herzl Barissziát és ezzel megvetették az alapját egy komoly bánati cionista ifjúsági mozgalomnak. Böhm után Giszbalay János lépett a podiumra, aki a vásárhelyi Barisszia-központ nevében a Barisszia hároméves múlttal bíró 12 tagját kacinokká (tisztékké) avatta.

Este 9 órakor folytatódott a barissziánus ünnepségek a jászsevárosi hitközség tanácstermében. Ebből az alkalomból fényesen sikerült diszkommersz keretében avatták a Barisszia disztagjává dr. Weil, Rothbart Jakabot, Vermes Ernőt és dr. Nobel. Az esti ünnepségeket Grosz Ignác nyitotta meg, majd Giszkalay János emelkedett szólásra, aki hatalmas beszédben rámutatott az erdélyi ifjúsági mozgalom tulajdonképeni lényegére, valamint arra, hogy az erdélyi ifjúsági mozgalomra milyen nagyjelentőségű az, hogy egyszerre négy ilyen gazdag cionista múlttal rendelkező személyiség lép be aktív formában ennek a mozgalomnak a kötelékébe. Az avatás aktusa után sorjában szólásra emelkedett a négy disztag, majd Reiter Ernő üdvözlő szavai után Fried Miksa megnyitotta a kommersz inofficiális részét, amely baráti hangulatban a késő hajnali órákig tartott.

WIZO-előadás a dési napközi otthonban.

A dési WIZO meghívására vasárnap délután négy órakor dr. Rachel Klompus, a Keren Hajesszod-delegáció tagja, előadást tart a dési Napközi Otthon helyiségében, aktuális zsidó kérdésekről.

Elmarad a kolozsvári jótékony zsidó négyelet teadélutánja.

Közbejött akadályok miatt a vasárnapra tervezett négyeleti teadélután egy héttel, november 24-ére elhalasztották.

Lemondás előtt áll a belga kormány

Brüsszel, november 15. A mai minisztertanács sem tudta eloszlatni a kormány tagjai között felmerült nézeteltéréseket. Több miniszter a minisztertanácsból távozóban a sajtó munkatársainak azt a kijelentést tette, hogy a kormány még nem határozta el ugyan lemondását, de megítélésük szerint a kormányválságot már csak csoda hátrithatná el.

A legújabb és legszebb bécsi bőrárak, legfinomabb kozmetikai cikkek és ruhadiszkek kaphatók hallatlanul olcsó árban, a **Piața Unirii (Fő-tér) 25. szám alatt.**

A berlini egyetemen kampóskeresztes diákok véresre verték a szocialistákat és zsidókat

Politikai manőver húzódik meg az egyetemi verekedések mögött

Berlin, november 15. Röviden közölte az Uj Kelet, hogy a bécsi diákzavargások után és nyilván azoknak hatása alatt Berlinben is fellángoltak az egyetemen az antiszemita zavargások. Berlinben azonban sokkal szigorubbán jártak, mert itt a rendőrség behatolt az egyetem épületébe és percek alatt helyre hozta a rendet. Semmi kétség azonban, hogy a zavargásokat a völkisch elemek tervszerűen szervezték meg. Nagyon valószínű, hogy az egyetemen kívül álló elemek dolgoztak azon, hogy minél erőteljesebb módon jusson kifejezésre az antiszemita tendencia az egyetemen.

A rektor a rendért

Közvetlen okot a zavargásokra egy jelentéktelen incidens adott. A berlini egyetem rektorául ezidén dr. Erhard Schmidt híres matematikust választották meg, aki a rektori méltóság átvétele alkalmával tartott beszédében kijelentette, hogy távol akarja tartani a politikát az egyetemről, amelynek nincs más hivatása, mint az, hogy a tudomány méltó helye legyen és ahol a tudományos pályákra készítik elő az ifjúságot. Vele ellentétben a tavalyi rektor, His anatomus barátságot tartott fenn a reakciós diákokkal. A konfliktus úgy keletkezett, hogy az „Algemeine Deutsche Studentenschaft”, amely azonban tisztára völkisch elemekből áll, mint tavaly, ezidén is bált akart rendezni és ennek a bálnak az egyetemi bált nevet akarta adni.

A rektor a megfélemlítés ellen tiltakozott. Azt mondta, nem tűrheti, hogy a völkisch diákok azt a benyomást keltsék az általuk megrendezendő bállal, mintha az lenne az egyetem hivatalos bálja. A rektor az Algemeine Deutsche Studentenschafttól követelte, hogy báljukat ne hirdessék úgy, mint az egyetemi bált. Együttal elrendelte a plakátok eltávolítását és megtiltotta a bála való jegyeknek az egyetem épületében való árusítását. A völkisch diákok képviselői a rektorhoz jöttek, hogy tiltakozzanak a megrendezés ellen. Minthogy azonban fellépésük agresszív volt, a rektor egyszerűen nem akart velük tovább tárgyalni.

Ki az utcára!

A völkisch diákok erre kiadták a jelszót, hogy a rektort kényszeríteni kell a diákok fogadására és kötelezessé a diákság kivánságát honorálni. Ebből a célból az előző napon gyűlést tartottak az egyetem mögött lévő Hegelplatonon. Anélkül, hogy a rektor hívta volna őket, a rendőrök is megjelentek a gyűlésen szép számmal. A gyűlést mindazonáltal meg lehetett tartani. Hoppe diákvezér beszédében igyekezett a diákokat a rektor ellen felláztatni.

— Nem ismerjük el a rektort! — mondotta a szónok, — nekünk nem otthonunk az egyetem. Harcolnunk kell a mai egyetemi rend ellen és győznünk muszáj.

A gyűlésen számos nemdiák is részt vett, ezek a gyűlés után a forradalmi Hitler-dalra zendítettek rá, körüljárták az egyetemet és Hitlert éltetve abzugolták a rektort.

Zavargások az épületben

A völkisch-diákok ezután az egyetem épületébe hatoltak, abban a reményben, hogy a rendőrök nem fogják követni őket. Odabent a völkisch-diákok inzultálni kezdték a szocialista és zsidó diákokat és diáklányokat, ugyanarra, hogy sokan véres fejjel menekültek a vízvezetési csapok alá. Egy része a megtámadottaknak azonban védelmi pozícióba helyezkedett és nemsokára a folyosókon látni lehetett egész csoportjait a hevesen verekedő ifjaknak. A kampóskeresztesek Ébredj Németország! Ki a zsidókkal! Le a rektorral! Éljen His, a tavalyi rektor! kiáltások közepette zavarogtak. Az egyetem házi kezeletése, anélkül, hogy a rektor erre felhatalmazást adott volna, rendőröket kért az épületbe. A rendőrök

Heimansberg ezredes vezetésével bevonultak az épületbe és kituszkolták a zavargó kampóskereszteseket. Ezek azonban nem hagyták magukat kizavarni az épületből, hanem felszakították az előadótermek ajtajait és megzavarták az előadásokat. Egy kampóskeresztes diák beszédet is tartott a lépcsőkről és felhívta bajtársait, hogy sorakozzanak melléje és együttes erővel szorítsák ki a rendőröket az épületből.

A rendőrök kizavarják a kampóskereszteseket

Végül sikerült a rendőröknek az egyetem lépcsőházát is megtisztítani, ezt azonban szép szóval nem tudták elérni és fegyverrel sem, úgy hogy a gumbibottal kellett a rendőrök akaratának érvényt szerezni. Nyolc letartóztatást fogatosítottak. Kint, az egyetem épülete körül allandóan kampóskeresztes diákok őrzései

cirkáltak. A verekedések során az egyetem épületében három szocialista diákot arckényszerítettek a kampóskeresztesek, hogy az első emeleti ablakból az udvarra ugorjanak. Szerencsésükre különösebb bajuk nem történt.

A zavargásoknak nyilvánvaló célja az volt, hogy zárják be az egyetemet. A baloldali sajtó energikusan követeli a hatóságoknak a zavargásokba való beavatkozását. Rámutatnak arra a tényre, hogy az állam minden diákra évi 4000 márkát fizet rá, tehát nem tűrheti, hogy az egyetem frondörök tanyái legyenek. A mérsékelt lapok is élesen tiltakoznak a kampóskeresztesek merényletei ellen. Az egyetem rektora tegnap írásos jelentést tett Becker kultuszminiszternek az eseményekről. A miniszter mindenben helyeselte a rektor magatartását.

Bombákkal, gépfegyverekkel felszerelt rendőrség törte le a délafrikai benszülöttek forradalmi megmozdulását

Az angol karhatalom behatolt a páriák otthonába és a benszülötteket adónyugta felmutatására kötelezte

London, november 15. — A délafrikai Durbanból jelentik, hogy a helyzet a városban igen komoly aggodalomra adott okot. Megállapítást nyert, hogy a kommunisták által forradalmi utratított benszülött lakosság december 16-ára puccsot készített elő. A benszülött negyedek ma gázbombákkal felszerelt, gázmáskot viselő hatalmas rendőri karhatalom vette körül s razziait rendezett. Különböző pontokon számos gépfegyvert is állítottak fel s így hatoltak be a benszülöttek otthonába. A rendőri kordon határára a karhatalom hater vezényeltet terelt össze, akiket arra köteleztek, hogy adónyugtaikat mutassák be. A nagy fegyveres erőnek köszönhető, hogy a razzia alkalmával ellenállás alig egy néhány esetben fordult elő. Egyik rendőrfőtisztviselőre nyíllal löttek, mire az a tettest azonnal lelőtte. Egy másik ház előtt egy benszülött csatabárdjával a rendőrök egyike fel sújtott, de sikerült ezt is ártalmatlanná tenni. A Reutter távirati iroda 600, más jelentés 900-ra teszi azoknak a

benszülötteknek a számát, akiket a rendőrség a mai razzia letartóztatott. Az alkalmatlanságot a rendőrség által elmozdította. A benszülött negyed határain megerősített karhatalmi osztagok teljesítenek szolgálatot.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No 9
Fiókintézetek: Dej—Dézs, Belean—Bethlen Jibou—Zsibó, Zălău Zilah.

Saját tőkél 58 millió lei

Foglalokzik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legfontosabban nszközöl.

Engedélyezett devizahely.

DVAKODJATOK ES VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

FERTOTLENITŐ EMANÁTIÓIT MELYEK, BELÉLEGEZÉS ÁLTAL KÖZVETLEN HATÁSSAL VÁNNAK A LEGZÓ SZERVEKRE

A TOROKFÁJDALMAK ÁSTMA, MEGHÜLÉS ES NÁTHAK MINDEG HATÁSOSAN ELKERÜLHETŐK EZEN KITÜNŐ ANTISEPTIKUS SZER ÁLTAL

MINDÉG LEGYEN KEZNELEGY DOBOZ

VALDA PASTILLA

A DOBOZ FAC-SIMILJE KAPHATÓ MINDER GYOGYSZER TÁRBAN

Mikulás napra a meglepetések sorozatai vannak üzletünkben. Tudatjuk az igen tisztelt vevőinkkel, hogy e hó 26-án **fióküzletünket** Cal. Reg. Ferd. (Wesselenyi-u.) 13. a. megnyitjuk.

Otthon egyetem

Egy havi

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítóját lozsváron megmenza. Nyugodt berek a nagy hálóban hitték, a fiatal zsidó a taláni a maga halmerek más könnulást és nem azt, hogy tanul gondmentes körhesség. Senki nemányak akartak kők és ki tudja, spektivák nyitakban az esetben, tőneki nyolc folytatódna minszág ügyeinek előnem kerültek. A egyre togyott, a kontaktust a tömeg a fejét vesztette kezteben.

Hála lelkes fiatal erőteljesen megkedés, ma ismét számára nyujt ottzán élmezik az leányokat, de ugyan tartanak fenn, kicsnek szívügye az jót teszik, ha ak szakkönyveket ajánrodalmi könyveknak szórakozni is gertével.

Négy kategóriába készés szempontjában szzen vagyontalan s tiz lejért kaphat aki ennél valamivel let lejért kappja, a mar 27 lejt fizet aki a teljes kosztja 37 lejt ad. A menzán egy-egy diák kevesebbet fizet, a menza támogatónak a menzának minden 37 lejtbe kerül. A m épen elég sűrűn igé városok, ahonnan sen jönnek a fiatalok tizenkettőn vannak helyről haton, Szatn fálváról ötön, Teme ról haton, Szilágyi de vannak a Regátbó siból és a Regát és más városából. Ezel el vannak, baráti je lélyi ifjakkal, hiszer ill fenn közöttük.

Szemlemben és emmi hiba, annál n ak anyagiakban. A minden igyekezete e átitosítani hónapokra tását.

Am a nagy agilitás ekkben az ifjakban agy, tespedi nem en agy, hanem tovább én már diákot ez tek be. Termés szegényesen, de el ülségben benne v lyára készülő emb és önértetének n teljesebb rend és tő elrejtése mutatn den csücskében. N áll a diákotthon ndegvik teremben ö szakkal, szerény k spártai nevelésné og, hogy a szobák és csöndesek, az lők. Azelőtt a külv iók és 1000—1500 viskókért, most a és tiszta, sz lakásban van az első negyed h és máris gondjuk v a jövő negyedévi k odásuk egyelőre a

Otthont kaptak a kolozsvári egyetem tanuló zsidó diákok

Egy havi lakbér 450 lej — Az erdélyi zsidóság támogatását kéri

Kolozsvár, november 15. (Az Új Kelet tudósítójától). Tíz éve, hogy Kolozsváron megalakult a zsidó diákmunka Nyugodt időket reméltek az emberek a nagy háború után és nyilvánvalóan hitték, hogy az új helyzetben a fiatal zsidó szellemiség meg fogja találni a maga helyét. A zsidók nem ismerték más kötelességet, mint a tanulást és nem akartak egyebet, csak azt, hogy tanulmányaikat szerény, de gondmentes körülmények között végezhessék. Senki nem politizált, a tudományt akarták élni, a szorgalmas diákok és ki tudja, milyen nagyszerű perspektívák nyíltak volna számukra abban az esetben, ha a zavargások nem törték ki nyolc évvel ezelőtt és nem folytatódna mindaddig, amíg az ország ügyeinek élére a progresszív hívei nem kerültek. A diákság Kolozsváron egyre fogyott, a diákság elvesztette a kontaktust a tömegekkel, amely viszont a fejét vesztette a zavargások következtében.

Hála lelkes fiataljainknak, akik megint erőteljesen megkezdték a szervezkedést, ma ismét nyolcvan zsidó diák számára nyújt otthont a menza. A menza elmezik az akadémiai ifjakat és leányokat, de ugyanitt olvasótermet is tartanak fenn, kisiny könyvtárat. Akiknek szívügye az ifjúság előbbrejutása, jót teszik, ha akár orvosi, akár jogi szakönyveket ajándékoznak, akár szépmodalmi könyveket nekik, hogy tudják szórakozni is szellemi robotjuk végtevé.

Négy kategóriába vannak beosztva és keresztszempontjából a diákok. Az egészen vagyonatlan szülők gyermeke napi lejért kaphat ebédet és vacsorát, aki ennél valamivel jobb módú, tizenlejtért kaphja, a harmadik osztálybeli már öt lejért ebéd és vacsoráért, aki a teljes köztszempontot fizeti, az napi öt lejért ad a menzának 1350 lejébe kerül egy-egy diák ellátása. Aki ennél avesebbet fizet, az igénybeveszi a menza támogatónak szívesességét. Mert a menzának minden diák napi ellátása lejébe kerül. A menza áldásait pedig igen elég sűrűn igénybe veszik. Vannak diákok, ahonnan ugyyszólván tömegesen jönnek a fiatalok: Mármaroszigetről, tizenketten vannak itt, Marosvásárhelyről haton, Szatmárról ötön, Balázshelyről ötön, Temesvárról ötön, Aradon haton, Szilágymegyérből kilencen, vannak a Regátból is, Brailából, Huhól és a Regát és Beszarábia számos városából. Ezek az ifjak békésen élnek, baráti jóviszonyban az erdélyi ifjakkal, hiszen sok sorsközösségük fenn kötöttük.

Szellemekben és érzés tekintetében semmi hiba, annál nagyobb bajok vannak anyagiakban. A menza vezetősége minden igényekére ellenére nem tudja biztosítani hónapokra előre a menza ellátását. A nagy agilitás és ifjonti erő, ami ebben az ifjakban buzog, nemcsak a gyorsaságban, hanem a türelemben is hiányzik. A diákok nem engedi őket akcióik, hanem tovább haladnak és ezen már diákotthont is rendelték be. Természetesen, primitívül szegényesen, de ebben a szegényességben benne van a tudományos munkára készülő emberek büszkesége és önértetének minden nyoma. A jobbrendű és a szegénységnek való elrejtése mutatkozik a diákokthont csücskében. Négy nagyobb területen áll a diákokthont rendelkezésére, egyik teremben öt-hat vaságy szálakkal, szerény ágyneművel. A spártai nevelésének jó jele ez. Főleg, hogy a szobák világosak, tiszták és csendesek, az ablakok kertre néznek. Azelőtt a külvárosban kellett lakni és 1000—1500 lejért fizettek nedvcsücskéért, most 450 lejért fizetnek és tiszta, száraz, jól fűtött lakásban vannak. Egyelőre az első negyed házbérét fizették, a máris gondjuk van, honnan a jövő negyedévi házbért. Minden diákság egyelőre az az ígéret, amit

az erdélyi zsidó négyesületektől akarnak, nevezetesen, hogy minden négyeslet egy menzarendezvényt vállaljon magára. A fiatalok lendületével, akaratoságával, dacos szembenállásával meg fogják csinálni, ami a programjukban van, hogy tanulmányi alapot létesítsenek, könyvtáralapot. A természetbeni akció ki fogják terjeszteni, pénzt kérnek és ágyneműt, kérnek edényeket, mindazt, aminek hasznát vehetik új otthonukban. A zsidók ne vonják ki magukat az akció alól, mindenki tehetőségéhez képest álljon melléjük és segítse őket fejlődésükben.

Az Új Kelet szerkesztősége magáévá tette a zsidó diákok ügyét, a tél folyamán rendezvényekkel fogja szolgálni őket és ez uton is aktív híveket toboroz a menzának és otthonnak. Akinek szívügye a zsidó intellektusok szabad, szép fejlődése, csatlakozzon hozzájuk!

Felhívjuk ezuttal az összes zsidó négyesletet és szociális intézményeket, hogy jelentsék be szerkesztőségünkben készségüket, hogy a tél folyamán leg-

Közeledik november

20

Vett már

zsidó korházsorsjegyet

a zsidó korházsorsjegyek húzásának napja, amikor több mint 2000 nyeremény és közel három millió lei kerül kisorsolásra.

Ha még nem vett siessen, hogy el ne szalassza szerencséjét.

Egy sorsjegy ára 100 lej
Kapható minden trafikban, jobb üzletben, bankban és ügynököknél.

alább egy rendezvényt a menza, illetve a zsidó diákság javára szentelnek. Készpénz és természetbeni adományokat a Joint Kishitelbankhoz tessék küldeni. Az Új Kelet minden beérkezett adományt hírlapilag nyugtázza. (sz. i.)

adóhatalékok késedelmi kamatainak felszámításáról nem mondhatok le. Erre szükség van. A legrövidebb időn belül módosítani fogom az adótörvényt, olyan értelemben, hogy a kereskedelmi és iparkamara delegátusát az adókévéti és felszámítási bizottságokba kinevezés útján jelöljék ki, nem pedig sors-húzással.

Az igazgatósági ülés ezután bizottságot küldött ki egy országos kereskedő-kongresszus előkészítésére. A kongresszusra meg fogják hívni a gazdasági élet, az ipar és a banktőke vezető egyéniségeit is.

Franciaországban sem hiszik, hogy a népszavazás nem Németországnak itélné oda a Saar-vidéket

Páris, november 15. Briand külügy-miniszter közelálló sajtóorgnumok a Saar kérdéssel írott cikkekben megállapítják, hogy 100:1-hez a valószínűsége annak, hogy a Saar-terület 1935-ben a népszavazáson Franciaország mellett nyilatkozzék. A lapok azért helyesebbnek tartják, ha a francia kormány még a jövő év folyamán megegyezést létesít a németekkel s a poroszra lett Saar-területi lakosságot visszabocsátja a német birodalom igazgatása alá. Ennek gazdasági rekompenciációk ellenében kell megtörténnie. A Saar-vidéki szemet a németeknek a terület visszabocsátása után is megfelelő mennyiségben és olcsó áron Franciaország rendelkezésére kell bocsátaniok.

Litvánia is visszatér a parlamentáris kormányhoz

Berlin, november 15. Kownói jelentés szerint a kormány elhatározta, hogy visszatér a parlamentáris rendszerhez, mellyel Litvánia 1927-ben Woldemaras uralomra kerülésekor szakított. Beavattottak úgy tudják, hogy már közelebbről ki fogják írni a választásokat.

Minden eddiginél véresebb harcok dunnak a kínai felkelők és a kormánycsapatok között

Páris, november 15. Vladivosztoki jelentés szerint a kínai Honan tartományban minden eddiginél véresebb harcok indultak meg a kormánycsapatok és a felkelők között. A harcoknak mindkét részen számos ember esett áldozatul. A felkelők visszavonulási útjukon felgyújtják a falvakat és maguk előtt terelik a lakosságot, hogy az üldöző kormánycsapatok ne tudják magukat élelmezni.

A cseh kormány nem vonultat fel csapatokat az osztrák határ mentén

Prága, november 15. A távirati iroda kommunikét közöl, mely szerint felhatalmazást kapott egyes magyarországi lapokban közölt olyan híradásoknak megcáfolására, mintha a cseh kormány az esetleges ausztriai polgárháború szélye miatt az osztrák határ mentén csapatokat vonultatott volna fel. Így a híradáshoz kapcsolt fantasztikus kommentárok is maguktól elesnek.

Szilárdulás állott be a newyorki tőzsdén

Newyork, november 15. A tőzsdén tegnap zárlatkor némi szilárdulás állott be. Néhány vezetőérték 3—10 pont emelkedést mutat. Jó hatást tett a tendenciák javulása irányában a Rockefeller-csoport milliós tételű Standard Oil részvényvásárlása.

A lapok melegezéssel kommentálják a Federal Reserve Bank kamatláb-csökkenését, mert ebben az intézkedésben a kormány készségét ismerik fel abban az irányban, hogy a további pánikot a tőzsdén megakadályozza.

Országos kereskedő kongresszust készít elő a Sfatul Negustoresc

Madgearu pénzügyminiszter ígéretet tett az adókévéti sérelmek orvoslására és az adóalap leszállítására

București-Bukarest, november 15. (Az Új Kelet tudósítójától). Tegnap este a Sfatul Negustoresc elnöksége ülést tartott, amely a kereskedelem válságos helyzetével foglalkozott. Az utóbbi időben ugyanis újabb fizetési képtelenségi hullám vonult végig a romániai piacon és alighanem a kereskedelmi cégek újabb tömegének összeomlása következik. A katasztrófális krízissel küzdő kereskedelem a baj egyik legfőbb okát az óriási adóban és egyéb költségekben látja. Niculescu-Ritz, a Sfatul vezetőikára, az értekezleten ismertette annak az audienciának az eredményét, amely a pénzügyminiszter előtt folyt le. Ezen a kihallgatáson a Sfatul küldöttsége a miniszter elé tárta a különböző kereskedelmi testületeknek a horribilis adóterhek ügyében hozott határozatait. A memorandumra, amelyet a küldöttség szóbeli információkkal is kiegészített, Virgil Madgearu pénzügyminiszter a következő választ adta:

— Most nem jöhetünk egy új adó-reformmal, amikor az első stabilizációs évben vagyunk és az új költségvetés összeállításának előestéjén, amelyet december 12-ig meg kell szavazni. Szigoruan intézkedni fogok azonban az adóügyi tulkapások és visszaélések ellen és ha ez az eszköz eredménnyel fog járni, szándékomban van, hogy

az adókévéti alapkulcsot az egész vonalon leszállítsam. Meg akarom javítani az adóapparátust is azért, hogy a tisztviselőket ki fogják képezni a vállalati mérlegek alkotóelemeinek ismeretére, hogy különbséget tudjanak tenni a vállalati nyereség és az adó alá eső nyereség megállapításának módszere között. Ennek érdekében Chéron francia pénzügyminiszter elvállalta, hogy több román pénzügyi inspektort elhozzon a párisi pénzügyminisztériumhoz, hogy ott szerezzék meg a szükséges gyakorlatot.

— Lehetségessé fogom tenni, hogy az igazságtalan és téves adókévéteket a minisztérium tudására hozzák és ezeket az ügyeket Bukarestben fogják elintézni. Az erre vonatkozó rendelkezést rövidesen ki fogom adni, mert biztos vagyok benne, hogy sokan vannak, akik kivonják magukat az adó-fizetés alól. Csak példaképpen mondom, hogy az iparosoknál elegendő volna, ha a kormánybiztos útján elkérném a Creditul Industrialnál őrzött irataikat, hogy az igazi adóalapot megismerjem. Kétségtelen, hogy a vállalatok legnagyobb részénél azonnal megszerkeszthetném az adókihágási jegyzőkönyvet, amely valamennyiüknek a romlását okozná. Precíz utasításokat fogok adni arról, hogy az adókévéti bizottságok mikor mellőzhetik az üzleti könyveket, ugyszintén arravonatkozólag is, hogy a bizottságok milyen alapon bírálják el az egyes eseteket, hogy ne történjenek olyan igazságtalanságok, mint eddig. Az

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvárt
Saját tőkái 97 millió lei.
Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen, és Sz.-Kereszturon, Tzszáregényvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad

...s diákok zsidókat
...felszerelt
...ai benszű-
...dolását
...szállítókter adó-
...Bank
...Piața Unirii No 9
...tőkái
...100 lej
...devizahely.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Három munkást megölt a kábel.** Milanóból jelentik: A közeli Bergamo községben egy kábelvezetékkel lekopott a szigetelő és három munkást, akik véletlenül ráléptek, megölt a nagy feszültségű áram. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelőség.

— **Nagy ezüstleltre bukkantak Bulgáriában.** Szófiából jelentik: Varna közelében archeológiai ásatások közben két hatalmas görögstíliú edényt találtak, telve ezüstpénzzel. Az ezüst súlya több mint tíz métermázsza. A gazdag leletet a szófiai pénzügyminisztérium páncélszobájába szállították.

— **Segítsünk egy öreg, tönkrement zsidó emberen.** A zsidó sorstragédiák egyik legmegrendítőbb áldozata járt szerkesztőségünkben, egy hetven felé járó öregúr, aki hajdan vezetőpozíciót töltött be a társadalomban. A háboru utáni évek idegeket és egzisztenciákat felőrölő hajszájában vagyona eluszott, egy antiszemita verekedés alkalmával pedig félholtá vertek, úgy, hogy állásából is kicsöppent. Családja elhalt, egyedül áll a világon. Szeretne valami kis tőkéhez jutni, hogy általa legalább mindennapi kenyerét és éjszakai nyugodalmát megszerezhesse. Ez uton kérjük fel a jómódban és a sors kedvezéseiben részesülő zsidó emberbarátokat, hogy adományaikkal tegyék lehetővé az egyedülálló, öreg zsidó ember tapraállását. Adományokat az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít „Zsidó Sorstragédia” jelégre.

— **Mibe kerül Amerikában a prohibíció?** Newyorkból jelentik: A most közzétett kimutatások szerint a prohibíciós törvény végrehajtása az Egyesült Államoknak körülbelül 40 millió dollárjába fog kerülni. Az órhajókra 28—30 millió dollárt fognak költeni. A prohibíciós iroda céljaira pedig 12 millió dollárt vettek fel a költségvetésbe. Az ellenőrző szolgálat ugyanolyan összeget fog felemészteni, mint a mult évben.

— **Tizenkétezer színházi munkás van munkanélkül Párisban.** Párisból jelentik: A parlamentben tegnap interpelláltak 12 ezer színházi munkás érdekében, akik munkanélkül vannak. A kormány elhatározta, hogy intézkedéseket fogantat a külföldi színházi emberek beözönlése ellen.

— **Az Uj Kelet szatmári fiókszerkesztősége és fiókiadóhivatala mai naptól visszaköltözött régi helyiségébe.** (Piața Bratianu, Deák-tér 7 szám, Gólyáruházuvar, telefon 11.) Kérjük ottani m. t. ügyfeleinket, hogy lapunk érdek körébe vágó mindennemű szellemi és adminisztratív természetű ügygel: tudósítási anyaggal, hirdetéssel, előfizetéssel, valamint ezek díjainak befizetésével ezentul ide szíveskedjenek fordulni.

— **Egy prágai fogházfelügyelőt azzal gyanúsítanak, hogy összeköttetést tartott fenn a fegyencekkel.** Prágából jelentik: A rendőrségen azzal gyanúsítják Pilat fogházfelügyelőt, hogy a foglyok részére küldött tiltott, titkos üzenetek közvetítése előtt szemet hunyt, sőt vannak egyes adatok ellene abban az irányban is, hogy egyes gonosztevőkkel fogházból szabadulásuk után is fenntartotta az összeköttetést.

Társaságbeli uri asszony házasságközvetítő irodája

(FORTUNA)

Oradea Bémer-tér Pannonia palota.

Véres összeütközés a jugoszláv-bolgár határon

Szerb rablóbanda Bulgáriába, bolgár komitácik Jugoszláviába törtek be

Szófia, november 15. Berkovicánál szerb rablóbanda lépte át a bolgár határt és több ház kifosztása után országúti utonállásokat is hajtott végre. A rablók üldözésére katonaságot is igénybe vettek, de nem sikerült őket kézrekeríteni. Ugy látszik a rablóbanda már elhagyta Bulgária területet s visszavonult Jugoszláviába.

A gyakran megismétlődő rablótámadások miatt az ellenzéki sajtó támadja a kormányt és közbiztonsági szerveit,

amelyek képtelenek arra, hogy a határ védelmet és a lakosság nyugalmát s a rendet biztosítsák és fenntartsák.

Belgrád, november 15. A bolgár határvidéki Sarevo Seloból jelentik, hogy bolgár komitácik átlépték a jugoszláv határt és tüzharcba bocsátkoztak a határőrséggel. Leadtak 150 lövést, eldobtak 6 kézi gránátot, majd folytonos tüzelés közben visszavonultak bolgár területre.

A keleti jóvátételi konferencia bizottságai a jövő héten befejezik tanácskozásait

Buroff bolgár miniszterrel Briand tárgyal a magyar jóvátételről a hágai konferencia dönt

Prága, november 15. A lapok a keleti jóvátételi konferenciával kapcsolatban beavatott párisi forrásból azt az értesülést szereztek, hogy a bizottság a jövő héten befejezi tanácskozásait. Az osztrák jóvátételekre vonatkozó egyezmény részleteit ez információk szerint a bizottság már kidolgozta s aláírásra előterjeszti. Párisban azt remélik, hogy Briand külügyminiszter közvetítő akciója Buroff bolgár miniszterrel folytatott megbeszélések után szintén eredményre fog vezetni még a második hágai konferencia összehívása előtti időpontban. A magyar jóvátételek meg-

állapítását vagy maga a második hágai konferencia végzi el, vagy pedig ennek megállapítási jogát átruhazzák a jóvátételi főbizottságra.

A lapok megjegygtik az utóbbi napokban újságikkal izgalomba hozott cseh közvéleményt, hogy a párisi keleti jóvátételi konferenciának Csehszlovákiát illető problémái tekintetében egyáltalán nincs ok az aggodalomra s a cseh fizetések általános rendezése olyan módon lesz keresztülvihető, hogy ezt Csehszlovákia elfogadhassa.

— **Vasárnap délután 3 órakor tartják alakuló közgyűlésüket a kolozsvári zsidó joghallgatók.** A kolozsvári zsidó joghallgatók november 17-én, vasárnap délután 3 órakor tartják a Zsidó Diákmenza (Hónvéd-utca 11 szám alatt levő) olvasótermében egy jogászegyesület megalakítása céljából alakuló közgyűlésüket. Az előkészítő bizottság ezuton kéri fel a kolozsvári zsidó jogászokat a pontos megjelenésre.

— **A walesi herceg az angol szövéipar fellendítése érdekében a hosszú ruhának csinál propagandát.** Londonból jelentik: A walesi herceg tegnap Bradfordban a szövőipari szövetség kongresszusán beszédet mondott, amelyben annak a reményének adott kifejezést, hogy a hazafias angol hölgyek vissza fognak térni a hosszú szoknya divatjához, hogy ezzel a gesztussal számos jelenleg munkanélküliségben szenvedő szövéipari munkásnak kenyerét adjanak. A trónörökös adatokkal támasztotta alá kijelentéseit s kimutatta, hogy a rövid szoknya divatja óta a szövőiparban igen nagy hanyatlás állott be s így a gyárok kénytelenek kevesebbet termelni. Az angol közvélemény érdeklődéssel várja, hogy a hazafias hölgyek milyen mértékben szívelik meg a népszerű herceg óhaját.

— **Delly Szabó Géza nyerte el a nagyszalontai Arany-egyesület zeneirodalmi pályázatának második díját.** Mint ismeretes, a nagyszalontai Arany-egyesület zeneirodalmi pályázatot írt ki. Az egyesület választmányja a bíráló bizottság jelentése alapján az ötezer lejes első díjat Nemes Elemér igazfalvi református lelkésznek ítélte oda. A második díjat a „Tinodi Sebestyén” jeliségű munka nyerte el, melynek szerzője Delly Szabó Géza kolozsvári zenpedagógus és zeneszerző. A harmadik díjjal Kozma Géza marosvásárhelyi zenetanárt jutalmazta a választmány.

— **A palesztinai események tanulságai.** Nap-nap után jelennek meg cikkek és tartanak előadásokat világszerte azoknak az eseményeknek a jelentőségéről és hatásairól, amelyek ez év augusztus havában lezajlottak. A mandatárius hatalom ezután követendő magatartása, az arab zsidó viszony jövődjé kialakulása azok a problémák, amelyek most a palesztinai és a galut zsidóságát egyaránt foglalkoztatják. Ezeket a kérdéseket akarja helyes megvilágításban megismertetni Kolozsvár zsidóságával a Hitachdut cionista munkaspárt a vasárnap délelőtti feltézeneg

órakor, az Építőmunkások székházában tartandó mitingen. Az angol mandátumról, az arab-zsidó kérdéssről előadásokat tartanak dr. Kohn Hillel és dr. Hamburg József a Hitachdut vezetői. Az előadások iránt úgy a cionista, mint nemcionista körökben nagy érdeklődés nyilvánult meg.

— **Hatalmas tüzvész pusztított a brüsszeli tözsdepalota mellett.** Brüsszelből jelentik: Az elmúlt éjszaka nagy tűz pusztított Brüsszel belvárosában. Éjjel fél 12-kor csaptak ki a lángok a tözsdepalotával szemben lévő Grand Hotel tetőzetén. Egész Brüsszel tűzoltóságát mozgósították. A felső emelet lakóit szerencsére idejében kilakoltatták és másfél órai megfeszített fáradozás után sikerült a tűz terjedését megakadályozni. A tetőzet elégett és a felső emelet megromgálódott. Tekintve, hogy ez a hatodik nagy tűz rövid pár héten belül Brüsszelben, nem tartják kizártnak, hogy sorozatos gyújtogatásról van szó.

— **Özv. dr. Wertheim Mórné** ez uton értesíti jőbarátait és ismerőseit, hogy megboldogult férjének, dr. Wertheim Mór ny. pénzügyi főtanácsosnak sírköveátváltása folyó hó 17-én, vasárnap délelőtti 11 órakor a régi neolog izraelita temetőben tartatik meg.

— **Máramarosban megkönnyítették a határátlépési igazolványok beszerzését.** Tudósítók jelenti: Egy évvel a Maniu-kormány uralomrajutása után súlyos tehertől való megszabadulást könyvelhet el Máramaros megye népe. Amióta ugyanis Máramaros határzónába esik, a megye másik, cseh oldali felének a megközelítése rengeteg komplikációba ütközött. Szükséges volt az ugynevezett határátlépési igazolvány, melynek beszerzéséhez elsősorban a sziguranca véleményezése volt a döntő. S hogy miképpen véleményezhetett egy olyan sziguranca, amelynek élén a hirhedt Füzessy komisszár állott, arra nem kell most külön kitérnünk. A megye másik felével való érintkezés, mely életet, vérkeringést jelent a máramarosiaknak, ma szinte hihetetlen módon megkönnyebült. Most, hogy a sziguranca a rendőrség kebelébe olvastották be és az új inkadrálások folytán a rendőrség élére Marco dr. került, a máramarosiak azon vették észre magukat, hogy máról-holnapra új szisztéma lett az ur és mindenki azon van, hogy a közönség kedvében járjon. A minap azután a prefektúra is meghozta a maga reformját. Dan György a megye

Védemül meghülés ellen

Panflavin

PASZTILLA

nagyrabecstül és közkedvelt alispánja töröltette az összes taxákat, amik eddig a határátlépési igazolványokat terheltek és lehetővé tette, hogy tíz percen belül bárki mekapja ezt az annyira szükséges igazolványt.

— **Exhumálták a gyilkossággal vádolt német drámaíró áldozatát.** Berlinből jelentik: A vérbíróági gyilkossággal vádolt Martin Lampel ügyében váratlan fordulat állott be. Hosszas keresés után a rendőrség megtalálta a halálra ítélt és kivégzett Köhler Frigyes hadnagy, állítólagos lengyel kém holttestét, amely nyolc esztendője hevert a sírgödörben. A hullából már csak néhány borda maradt meg. Helyszíni szemlét tartanak, mert Boltitz most is azt állítja, hogy Martin Lampel is rálött az elítélte, ezzel szemben Lampel azt tagadja.

— **A győri gyilkossággal vádolt alhadnagy alibit igazolt.** Budapestről jelentik: A győri gyilkosság ügyében le tartóztatott Koncz Vilmos alhadnagyot Valibi igazolása után ma délelőtti szabadlábra helyezték. Molnár Erzsébetet, a gyilkosság tettesét ma újabb vallatásnak vetették alá s a gyilkos ezutal is úgy ismételte meg a gyilkosság elkövetésének körülményeit, mint előző kihallgatása alkalmával.

CHARITÉ

Szanatorium

Cluj-Kolozsvár, Str. Reg. áll. (Majilis-u.) 12a. sz. Tele fon 600

Sebészet, Belgyógyászat, (cukor-, vese-, gümör-, és anyagforgalmi megbetegedések gyógytás kezelése.) Szülészet (külön szülészobával és gyermekágyas osztállyal). 8—10 napos pangsál árákkal. Nőgyógyászat. Urologia (prostat-, hólyag-, vesebajok) Orthopedia. Szemészet, Fül-, Orr- és gégyógyászat, Röntgen. Vilamos kezelések Fogó-éshizokurák. Vegyi és bakteriológiai vizsgálatok. Gyógyfürdők bejáróknak is. Mérsékelt árak. Igazgató főorvos Prof. dr. Steiner Pál.

Világhírű írók világhírű művei

(Balzac, Dosztojevsky, Flaubert, Tolsztoj, Zola, France, stb.)

70 százalék engedménnyel

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Apróhirdetések

KIADÓ egy üzlethelyiség fűszer berendezéssel. Str. Anton Pan 16. Vágóhid-tér.

INTELLIGENS, fiatal urileány butorozott szobát keres. Esetleg teljes ellátással. „Szerény igényű” jelígre a kiadóba.

EZUTON hozzuk a n. é. közönség tudomására, hogy Désen, a Cuza Voda 14. szám alatti bodegát átvettük. A hitelezőket kérjük, hogy igényeiket nyolc napon belül jelentsék be, mert későbbi bejelentéseket figyelembe nem vesszünk Moskovitz Testvérek, Dej.

BELFÖLDI gesztenyét mm.-ként 1600, tava'yi jó aszalt szilvát 2200, belföldi héjas mogyorót 1800 lejért szállít utánvétellel Rooz, Teuti de sus, Baia mare. 2574

KIFUTÓFIUT csak délelőtti keresek. Cim Schwartz, Szentgyház utca 24.

„Express” libahus csarnok

Ajánlatok közzé mertén jól kezdés tisztá

LIBAZSIRI LIBABŐR FÜSTÖLTUS a legolcsóbb árak mellett

FRIEDMAN M., ORADEA (Nagypiac-tér) Piața M. Vii.

ELADÓ valódi Tacsók, disz bok, galambhús, Bövebbet GYU bacsínál a Mol vendéglőben (Cl. Szent György-utca)

Salom Sch

Egy pes rése

A hallgatók arc oldalán senki sem a tömzsi mesumed jál, kísértésre mertett lábakkal fagy Wilmek mégis cs lamit. Hiszen az teljes csödjét jele ha Wilm is elhall nem e ragadja me tok fájdalom, min rásírja szívét a törv jára? Ezzel aztán b sorsa...

Wilm magyarár akaratot úgy értel nek akaratá ellen...

Torres odafordul gerülten mondja:

— Ezt a frázist fogja elfelejteni v gyok hívó, szabad de isszonyu sértés borzalmas meszárk rat sugallatának tu Es itt ujra a bir Proszkurow. Az üg Kérdi, hogy a pros jén milyen tisztet Ukrajnában. Azt h miszter volt, a zsid

Torres siet meg gositást.

— A nagy pros mondja (mert 1919 február haváb ban az időben a di Winicenska elnöke nak. Később arról hagyta ott állását Rawickivel együtt.

Petijura tehát tag rektóriumnak. Tel hadseregrel, mert mielőtt a direktóri szenká annak ide dója alatt állott.

A proszkurowi p zője ezek szerint volt. A hitközség tá jurához, mert min csak ó az illetékes elmaradt.

— De hiszen Pa kor elnök — veti dást.

— Ha Hindenb vettek el — adja akkor Hindenburg

Hindenbur

Kampinky jón beleszóljon.

— Hindenburgot ki sem ölte meg. N ölték meg. Mert hogy a vezér nem gényes dolgaiért. zel rám mutatott jelentette, hogy Pe a pogromokra. Ez amut Önöknek be

— Esküdt urak! gondoljanak arra, ban volt akkor U Zola „Összeomlás” mondják men nek kezni egy hadsere mondja a szolgáló Amig Kampinky más mellé rakosga a téglát és lassan tyavárat épít belül hogy csak rájuk összecsenek. Kérde jón megengedné e magának azt, hog Meggyilkolná egy lenség csecsemőt? csoda hasonlat ez szálások idején a gott a jelszó: „Elje

Ruhák

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Egy pesti fajvédő tanár megtérése a párisi börtönben

A hallgatók arca elsötétült. A vád oldalán senki sem mozdul. Posnanszki, a tömzsi mesumed ott állt tátott szájjal, kísértésre meredt szemmel, szétvert lábakkal fagyott dermedten. De Wilmmek mégis csak kell mondani valamit. Hiszen az ő hallgatása a vád teljes csődjét jelentene. És ki tudja, ha Wilm is elhallgat. Petljura özvegye nem ragadja meg a pogrom áldozatainak fájdalomát, mint jó alkalmat, hogy tisztíja szívét a törvényszék kopott padjáról? Ezzel aztán be is teljesedne a vád sorsa...

Wilm magyaráz valamit. Az isteni akaratot úgy értelmezi, hogy az ember akaratát ellen...

Torres odafordul Kampinkihoz és ingerülten mondja: — Ezt a frázist, kolléga ur, sohse fogja elfelejteni velünk. Én nem vagyok hívó, szabadgondolkodó vagyok, de bizony sértésnek tartom, ha ilyen hatalmas mézárásokat az isteni akarat sugallatának tulajdonítanak.

Es in újra a bíróság asztalára kerül Proszkurov. Az ügyész ráncigálta oda. Kéri, hogy a proszkurovi pogrom idején milyen tisztet töltött be Petljura Krájkában. Azt hiszi, hogy csupán miniszter volt, a zsidó ügyek minisztere. Torres siet megadni a kellő felvilágosítást.

A nagy proszkurovi pogrom — mondja — (mert több pogrom volt) egy február havában volt. Petljura abban az időben a direktorium tagja volt. Winicsenka elnöke volt a direktoriumnak. Később arról is szó lesz, miért hagyta ott állását Winicsenka társával, Kawickivel együtt.

Petljura tehát tagja volt a négyes direktoriumnak. Teljes presztízse volt a hadseregben, mert főhegymán volt még mellette a direktoriumba került. Szemcsenka annak idején Petljura komandója alatt állott.

A proszkurovi pogrom megszervezője ezek szerint az Petljura alantosa volt. A hűkötség táviratban fordult Petljura felé, mert mindenki tudta, hogy csak ő az illetékes. De sajnos, a válasz elmaradt.

De hiszen Petljura nem volt akkor elnök — veti fel az ügyész a kérdést.

Ha Hindenburg hadai bünt követték el — adja vissza Torres — akkor Hindenburg a bűnös.

Hindenburgot nem ölték meg.

Kampinky jónak látta, hogy ő is beleszóljon.

Hindenburgot — mondotta — senki sem ölte meg. Newil tábornokot sem ölték meg. Mert azt mindenki tudja, hogy a veter nem lehet felelős a lefegyverzéséért. Különben — és ezzel rámutatott — Schwarcbart kiállította, hogy Petljura utasítást adott a pogromokra. Ez az egyetlen pont, amit Önöknek be kell bizonyítani.

— Esküdt urak! — mondotta tovább gondoljanak arra, hogy milyen állapotban volt akkor Ukrajna. Olvassák el Zola „Összeomlás” című regényét és mondják meg nekem: meg lehet-e fékezni egy hadsereget, amelyik felmondja a szolgálatot és zendül is föl? Amíg Kampinky a hasonlatait egymás mellé rakosgatja mint a kőműves a téglát és lassanként egy egész károtyvát épít belőlük. Én észreveszem, hogy csak rájuk kell nézni és máris megszeccsek. Kérdem magamban: Vajon megengedné-e egy francia katona magának azt, hogy asszonyt öljön? Meggyilkolná-e egy francia katona az elenség csecsemőit? És általában: mi csoda hasonlat ez? Emlékszem, a mézárások idején a levegőben koválygott a jelszó: „Éljen Petljura — Halált

a zsidóknak”. Ki lehet itt a felelős? És hogyan gyilkoltak... Nem revolverrel, hanem hideg fegyverrel... S amikor Petljura Proszkurovba érkezett, Szomszenkát raportált előtte, s mintha egy pár csirkéről volna szó, jelentette, hogy szombaton pogromot rendeztek és körülbelül 1500 zsidó pusztult bele. Ezzel szalutált és megfordult. A haja szála sem gömbült meg. És még mindig Petljura ártatlanságát hangoztatják itt kéri, hogy bizonyítsak. Nem borzalmas ez?...

Ha én ezt a pert ki fogom bírni anélkül, hogy a fehalmozott dühtől és elkeseredéstől megbomoljak, — égi csoda lesz.

Mert érzem: ennyi föméntelen rosszindulat láttán a gyertya a véka alá kerül....

Petljura a rabok között

Hihetetlen arányú érdeklődés kísérte a pör lefolyását rabtársaim részéről. Hogy átköltöztettek egy új, „finomabb” cellába, elég gyakran érnem kezem velük és amint szavaikból kivetttem, pontosan vannak informálva az ügy minden fázisáról.

S két okból is érdekli őket a pöröm. Részint, mert megvan a „saját ize” (az ő kifejezésükkel elve), másrészt, mert az elmúlt hosszú hónapok alatt annyira összeszoktunk, hogy megszerettük egymást. Akik lezuhantak az emberbecsülés minden polcáról, akiket kilöttek a társadalomból, jobban látják az örökérválto dolgok arányait. Ezeknek a felfiamodott vagy félrelökött embereknek irrisz levegőt, megtárgult horizontot jelent az, ha látják, hogy valamelyik rabtársuk: tragédiája nagyságával és szenvedési tisztaságával fölötté áll a világ világ itelő birainak.

Akadott olyan is közöttük, aki egy szuszra elsorolta vagy kétszáz pogromsújtotta város nevet, tudta minden pogromnak pontos dátumát és azt is tudta, hány tanu jelentkezett és ki mit fog mondani. S így nem csoda, hogy elég gyakran viták fejlődtek ki köztük és Petljura percentuális bűnössége mellett megosztottak a vélemények.

Egy fajvédő tanár pogromra uszít.

Egy, a Le Sante életében kimagasló cset különös módon terelte felém a rabok figyelmét. Rabtársaink között volt egy tanár, akit kommunista és „egyéb” tényeiért tízévi börtönre ítélték. Valahonnan Magyarországból való volt ez az ember. Minden tekintetben furcsa egy figura. Sajátságos vegyülete a szelhámosnak és rajongónak, akinek mindig szüksége van valami elvbunkóra, melyet dühösen suhintgathat az emberek feje fölött. Saját bevallása szerint már fiatalkorában iskolából-iskolába helyezték át és körülbelül körülutántotta egész Magyarországot. Mindenütt botrányra volt: vagy ő pofozott, vagy őt pofozták, vagy kölcsönbe ment a dolog. Rádadásul: minden évben egy új életet dühöngött át szegény feleségébe, mert csökját is elvzapor közben végezte: növeljük a proletárok táborát. A kommun alatt megyebiztos lett vagy két hétig. De a bukás után kikellett bujdosnia Párisba. Itt, ugyiltszik nem a legtisztességesebb mesterségre vetette magát, mert a párisi törvényszéktől tíz évet kapott működéséért. Itt a börtönben, mert különben nagy olvasottságu és világos perceiben érdekes gondolkodású ember volt, meglehetősen tekintély lett. Egyizben, hogy rabtársaim éppen Petljuráról és a pogromokról vitakoztak, valamennyi társam legnagyobb ámulatára odavágta: — Ne beszéljétek olyan lekcinsnylően Petljura tábornokról. Bizony, ha én az

NIVEA-CREME

nappali és éjjeli krém egyben.

Nappal megóvja bőrét a zord idő káros behatásaitól. Ellentétben a zsíros Coldkrémekkel, teljesen behatol a bőrébe, anélkül azonban, hogy a legkisebb fényt hagyja maga után. Ezenfelül igen alkalmas puder alá, amennyiben megakadályozza a pórusok eltömését a puder által; a puder jobban tapad a bőrön és általa könnyebben eltávolítható. Éjjelen át működik a bőrvédő euceri, amely csakis a Nivea-Cremében van meg, táplálja a bőrt, megfiatalítja, erősítve és ápolva a szöveteket. / A Nivea-Creme intensiven behatol a bőrébe, anélkül, hogy fényt hagyja maga után.

Dobozok Lei 10.-, 16.-, 34.-, 72.- / Tubusok Lei 30.- és 45.-

Emil Ziegler, Braşov-Brassó, Vasul-ucca 43

ő helyében vagyok különbül bánok el a zsidókkal. Még a gyökerüket is kiirtom. Éljenek a pogromvezérek, éljen a magyartajvédő mozgalom!

Rabtársaim megkövülten állottak egy helyben. Nem tudták mire magyarázni a dolgot. Tán rám haragszik? Az én jelenlétem tén elhajtotta belőle a lelket és a detronizált egyének gyűlöletével utált meg engem és ezért tört ki ilyen módon a keserve? Csupa titok, csupa misztikum...

Szegény, szegény fajvédő....

Körülbelül három hónappal ezelőt történt ez. Pár napig azután igyekezett kellemetlenkedni nekem, rossz szavakat szurt belém és ha csak volt, aki meghallgassa, — ócsárolta a zsidóságot. Budósnak mondta őket. A magyarországi antiszemiták valószínűleg ezzel a fogalommal definiálják Jesásás népét.

Pár napig tartott ez így. Egyszer aztán csodálatos változás történt ezzel az emberrel. Einémult. El nem zsilipelhető szóarádásai, melyekért sokszor kellemetlenségé volt a börtönben, elmaradtak. Szemeiben kilobbant az örület folyton éző lángja: szomorúak és szelidek lettek, mint egy elhagyott tüzhely. Napokig egy szót sem szolt és ha valaki kérdezett valamit: röviden, majdnem könyörgő szelidséggel felelt.

Tegnap aztán történt valami. Ebédidő után volt. Széles gesztusokkal kommentálták rabtársaim az előző napi tárgyalást. Mindenkinek volt valami megjegyezni valója. Mindenki áradozott. Hirtelen, mindnyájunk legnagyobb meglepetésére hozzám lépett a tanár, letérdelt előttem és rángatni kezdte a kezemet, hogy megcsókolja.

— Itt mindenki előtt — mondta —, hogy jobban megalázzam magam én, Veszprémi István, megtévedt gimnáziumi tanár és nagyon bűnös ember, bocsánatot kérek Schwarcbarttól.

„Te vagy az igaz ember”.

Mindenki mozdulatlan maradt. Azt se tudtam, mit szóljak, mit csináljak. Ránéztem a tanárra és láttam, hogy szemében beteg fény lobog fel.

— Te, — kiáltotta — te próféták unokája, te vagy az igazi ember. Zsidók, száműzött gyermekek, tietek szeretetem. Csak én, ki elbujdosott hazájából, csak én bírom mártírsorsotokat megérteni. És pusztuljon az, aki hozzátok mer nyulni s arra törekszik, hogy könnyekkel sózátok száműzetésetek keserű kenyerét. Isten éltesen, te hős! Ide nézzetek, emberek, legyetek tanui, hogy Veszprémi, gimnáziumi tanár meglátta, hogy Schwarcbart igaz ember. Fel fogják menteni. Esküszöm, esküszöm!

Legelterjedtebb, legjobban bevezetett, hangnélküli, könnyűjárású gépirónók kedvence a masszív

ROYAL

írógépek.

★

Képviselete
Mechanika
Rádiók nagy raktára
Halász Boriska, Targul-Mures

Zongora occasio!

Tul halmazott raktár folytán hallatlanul olcsó árak!

Sternberg I. Oradea, zongora nagyáruházban.

Egy egyszerű eljárás az illatosan könnyű nyári ruhák mosásának a LUX által.

A mai csinos és drága női fehérneműk, melyeket minden no a legszívesebben hord, csak a LUX használata által lesznek mindig tiszták és újak. A közönséges szappannal való dörzsölés teljesen felesleges, mert a drága fehérneműket tönkretesz. Mártozgasd a lehellekényű és értékes mosnivalókat egy tál habzó Luxoldatba, fehér és finom kezeccsikkel úgy mossál, hogy nyomonkodd a szövetet többször a habon keresztül. — Mindennemű dörzsölés tilos!

LUX — ot nem lehet kapni sehol sem kintérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ára mindenütt:
Nagy doboz Lei 30.—
Kisdoboz Lei 15.—

LUX LUX

LEYRE BROTHERS, LEHEND
FARM, BRASSOV, ROMANIA

A „Derby” cipőgyár karácsonyi ajándéka

A „Derby” cipőgyár igazgatósága egy a közönséget nagyon kellemesen érintő határozatot hozott. Elrendelte, hogy már most a főszezonban azaz **folyó hó 15-16!** az összes fióküzletekben nagyszabású **karácsonyi kiárusítást** rendezzenek, a raktáron fekvő **Derby, Carmen cipők és Primus házicipők**ből 15 azaz Tizenöt százalékos engedménnyel, melynek összege 50 leitől 250 leig ismerkedhet páronként.

Nem régi divatját és idejét multa, hanem a legújabb és legszebb modellű cipőgyártmányok is kiárusításra kerülnek fenti engedménnyel. Az igazgatóság azért rendelte el már folyó hó 15-től a karácsonyi vásár megkezdését, hogy minden tologás nélkül legyen alkalmuk a fióküzleteknek a vevőközönséget pontosan kiszolgálni. — Ezen célból a fióküzletek elárusító személyzete a központtól megerősítést kapott.

inflavin
PASZTILLA

kedvelt alispánja tökéletes, amik eddig a nyakokat terhelték és y tíz percen belül az annyira szükséges

a gyilkossággal vádolt áldozatát. Berzberbirósági gyilkosság-Lampel ügyében vádolt be. Hosszas keresés megtalálta a halálra ítélt Frigyes hadnagy, émi holttestét, amely vert a sárgódörben. A néhány borda maradt emléktartanak, mert állítja, hogy Martin elítélte, ezzel szemgadjá.

alkossággal vádolt alázott. Budapestről je gyilkosság ügyében le Vilmos alhadnagyot után ma délelőtt szak. Molnár Erzsébetet, set ma újabb vallatás a gyilkosság ezáltal is ényeit, mint előző kiával.

PRITE
Szanatorium
Körszvár, Str. Reg. al. 12a. sz. Tele fon 600

ászat, (cukor-, vese-, gyomri megbetegedések diészet (külön szülészobával szállal). 8-10 napos panogvászát. Urologia prostaajók) Orthopédia. Szeméséggyógyászat, Röntgen Fogyó-éshizókurák, Vegyvizsgálatok. Gyógyfürdői rsekelte árak. Igazgató főorner Pál.

rü írók
rü művei
tojevsky, Flaubert, France, stb.)
engedménnyel
Keletkönyvosztályában

irdefések

elyi-
n 16.

fiatal
szo
tel-
rény
a ki-

a n
másá-
Cuza
alatti
k. A
hogy
napon
mert
éseket
ve-
Test-

tenyét
ava'yi
2200,
nogyo-
szállít
Teuti
are.

2574
csak
k. Cim
egyháe

Ruhákat szintelenít, fest, tisztít 24 óra alatt Czink, Cluj

Hebron tragédiája a palesztinai vizsgálóbizottság előtt

Kik provokáltak? Földbirtokosok a csőcselék között

Jeruzsálem, nov. 15. A vizsgálóbizottság az elmúlt napokban folytatta a tárgyalásokat. Ezúttal Hebron rendőrfőnökét, Cafferatát hallgatták ki. Ez a kihallgatás nagyon izgalmas volt, minthogy ezúttal először került szóba hivatalosan a hebroni mészárlás, a palesztinai zavargások legsúlyosabb fejezete. Cafferatát a cionista exekutive ügyésze, lord Erleigh keresztkérdések alá vette. A Palesztinátina-kormány megbízottja, Mr. Preedy felolvasta a Cafferata által beterjesztett rendőri jelentést. Az arabok ügyvédje Mr. Stocker igyekszik időről-időre beleavatkozni a tárgyalás menetébe, szeretne földeríteni bizonyos dolgokat, amelyek az arabok által elkövetett borzalmakat enyhíteni vannak hivatva. De ettől függetlenül kijelentette, hogy egyáltalán nem akar kíséreltet tenni arra, hogy ezeket a rémségeket ekuzálja.

Provokáltak-e a zsidók?

Cafferata rendőrfőnök kihallgatása során elmondta, hogy Hebronban az lázította fel az arabokat, hogy híre jött, miszerint a zsidók Jeruzsálemben számos arabot megöltek. Maga nem hallotta a hírt, hogy a zsidók megtámadták volna az Omár-mecsetet és nem is tudja, mi okozta a zavargások kirobbanását. A muftinak állítólagos levelét Hebronban és a környéken nem is terjesztették. A tanu ki elemti még, hogy tudott arról, hogy augusztus 26-án a hebroni mecsetben lázító beszédet tartottak. Hebronban a hivatalok arab tisztviselőkké voltak tele. Nagygyven rendőrelégény között egyetlen zsidó volt. A kerületi rendőrtiszt, akinek hivatása lett volna, hogy őt, a tanut figyelmeztesse arra, amitől a zsidók tartottak, — arab volt és egyáltalán nem érteztette a bekövetkező viharról.

Lord Erleigh: Az arab exekutive kijelentette, hogy a hebroni gyilkosság spontán kitörése volt a nép érzületének. Mit szól Ön ehhez.

Cafferata rendőrfőnök: Én nem így képzelem a népek a kitörését. Különben én magam nem tapasztaltam semmiféle provokációt a zsidók részéről. Megtörtént,

hogy egy pénteki napon egy arabot egy zsidó megbántott. Ez azonban nem lehetett ok arra, hogy tömegek rohanják meg a zsidókat.

Lord Erleigh felolvassa ezután a cionista exekutive-nek a nyilatkozatát, amelyben közlik, hogy a hebroni tragédiának egyetlen világos momentum az volt, hogy számos mozlim élete kockáztatásával rejtette el és védelmezte meg a zsidókat.

Földbirtokosok a csőcselék között

Cafferata elmondta, hogy a mozlimek nem is tudták volna bemenni a zsidó házakba, ha kívülről nem vezették volna be oda őket. A zsidók mohamedán védelmezői a nép minden rétegéből rekrutálódtak. Cafferata kijelenti továbbá, hogy a csőcselék között is látott nagybirtokosokat és olyan mozlimeket, akiknek érdekük volt a gazdag zsidók pusztulása. A rendőrfőnök elmondta még, hogy a zavargások előtt a mohamedán előkelőségek biztosították őt, hogy Hebronban semmiféle zavargások nem lesznek. Neki, — ugymond, — mindössze tizenhármas lovas és tizenöt gyalogos rendőre volt, ez utóbbiakat azonban nem lehetett használni, mert öregek voltak. A város nyugodt volt mindaddig, amíg autómobilon nem hozták híreket Jeruzsálemből, hogy ott nagy harcok játszódnak le a zsidó városrészen zsidók és arabok között. Erre a rendőrfőnök a szélrózsa minden irányába járőröket küldött széjjel, hogy a járúrsálemi eseményekről újabb részleteket tudjon meg. Együttal pedig figyelmeztette a zsidókat, hogy ne mutakozzanak sem az ablakokban sem a háztetőkhöz. Telefonált Jeruzsálemben erősítésért, akkor azonban Jeruzsálem városában nem lehetett nélkülözni egyetlen rendőrt sem. A rendőrfőnöknek most már egyetlen célja volt, hogy ne engedje a Hebron környéki arabokat be a városba. Szombaton reggel vad tömegek mutatkoztak a város utcáin, köveket hajigáltak és két diákt meg támadtak. A tanu maga személyesen meg akarta védelmezni a két diákt, de a tö-

meg körülzártá őket minden oldalról és a két fiatal embert halálra kövezte.

Fejszék és dorongok

— Én magam, — mondotta a rendőrfőnök, — a támadók közül kettőt a helyszínén leterítettem, lövedékeimnek hátráló részét pedig ráirányítottam a tömegre. Ez azonban csak addig tartott, amíg én magam is a kőhajigálások következtében lovamról lebuaktam. Akkor rámtámadtak és újból kövekkel hajigáltak meg. Amikor a tömeg a meggyilkolt két fiatal embert elterülve látta, a zsidó házakba ment és ezeket fosztogatta. A fiatal fickók közül sokan fejszékkel és dorongokkal voltak felgyereve. Én ezután feltámpáskodtam, azonnal fegyverekért futottam és kivezényeltem legényeim otlólvó részét. A rendőrök lövekeket adtak le, mire a tömeg egyrésze széjjelment. Egyesek elkiáltották magukat: „Menjünk a gettó felé!” Pillanatok alatt a zsidó városrész megtelt ezzel a csőcselékkel. Én magam számos támadót lelöttem és néhányat közülük letartóztattam. Láttam, de fájdalom, nem tudtam már segíteni, amikor egy arab fejszével levágta egy zsidó gyermek fejét. Meggátolni nem tudtam ezt, de a gyilkost tetteinek elkövetése után lelöttem. Egy arab, aki valamikor rendőr volt, egy asszonyt le akart szurni. Én akkor rálöttem és az ember torkaszakadtából kiáltott:

— Méltóságos uram, én rendőr vagyok!

— A tömeg ezután a bazárba ment és itt kifosztotta egyaránt az arab és zsidó boltokat. Este féltizenegykor minden nyugodt volt, később azonban körülbelül száz ember körülvette a zsidó hotelt és amíg a brit rendőrség megérkezett, nem lehetett egyebet tenni, minthogy biztonságba helyezték a katasztrófát túlélt zsidókat, a korházba vitték őket és az uccákat megtisztítottuk.

Cafferata sajnálattal jelentette ki, hogy egy olyan városban, mint Hebron, amelynek 20 ezer lakosa van, egyetlen egy brit rendőr teljesített szolgálatot.

A vizsgálóbizottságnak egy másik ülésén Baruch Bineh, egy haifai zsidó közigazgatási tisztviselő, aki augusztus 13-ikától 16-ig Jeruzsálemben tett szol-

gálatot, kijelentette, hogy a zsidó processzió a szentfalhoz soha nem tekintették provokációnak az arabokkal szemben, minthogy tiseo boav óta az ilyen processziók szokásba voltak. Silley az arabok ügyvédje, tudni vélte, hogy a szentfal bizottsága birtokba akarta venni a falat. Bineh ezt a leghatározottabban megcáfolta és kijelentette, hogy a bizottság csak meg akarta akadályozni a statusquo megszakítását. Silley kérdéseket intézett Binehhez, a zürichi cionista kongresszus lefolyásáról és a Jewish Agency határozatáról. Bineh elhárította magától a választ e kérdésre és kijelentette, hogy politikai dispoziciókba nem bocsátkozik. Sir Boyd Merriman, a cionista executive képviselője hajlandónak mutatkozott a cionista kongresszus és a Jewish Agency határozatai a bizottság elé terjeszteni jegyzőkönyvbe vették, hogy az arabok több, mint tizenkétszer ide-oda mentek a Szentfal előtt, holott ott semmi dolguk nem volt. Mindezzel pedig nem zavartatták magukat a zsidók processziójukban.

A haifai események kivizsgálására került ezután sor. Sir Boyd Merriman felmutatott egy röpiratot, melyet Palesztina északi vidékein a mohamedán ifjusági egyesületek terjesztettek. Ebben a röpiratban felszólítják a mozlimeket, hogy augusztus 23-ikán, pénteken zárják be összes üzleteiket útakozásul a jeruzsálemi mozlim szenthelyek elleni támadásra. A bizottság jegyzőkönyvbe vette a röpirat tartalmát. Sir Boyd Merriman ezután a rendőri jelentésből citált néhány részt, különösen azt a beszédet, amit a jeruzsálemi sejk tartott a haifai mecseten. Yunes sejk kijelentette, hogy a zsidók Jeruzsálemben négy mozlimet megöltek, tízet pedig megsebesítettek. Hozzátette, hogy a kormány közömbös az arabok jogával szemben, ez azonban nem telet meg a valóságnak, mert a mozlimnek éppen elég önértékesek és akaratosok a kormánnyal szemben. A sejk beszéde után annyira fel voltak lázítva Haifa muzulmánjai, hogy azonnal nekimentek a zsidók városrészenek és itt meg akarták támadni a védetlen zsidókat. Yunes sejk azonban felszólította őket, hogy megfelelőbb időben kövessék el

SZÉP ARCBÖRE LESZ

HA

Germanóree

ARCKRÉMET HASZNÁLJA

EZT A VILÁGHÍRŰ ARCKRÉMET
A 100 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ
PÁRISÍ GYÁR KÉSZÍTÍ.

Germanóree

PARFÖM GYÁR

PÁRISBAN 1818 ALAKULT

M i n d e n ű t t k a p h a t ó

MAUR & G.
BUC. BELVEDERE 12.

Színház

A MAGYAR SZ

Szombaton d. u. 6-1

Ibolyával, Tom

dárral. Nagyon

Jegyek ára: 50

Sorozatszám: 1

Szombat este 9-ko

(Ujdonsg más

kis fiu. (Ujdon

let 15. szám A

Szombat este 11-ko

híri szüggeráto

Mérsékelt hely

102.)

Vasárnap d. u. 3-ko

híri szüggeráto

Mérsékelt hely

103.)

Vasárnap d. u. 5 és

(Operette-revü

des helyárakka

Vasárnap este 9-ko

szér. Bérletziti

emlékalbumok

(Rendes helyára

Stramer szintársu

mü

Építómunkások Székhá

Szombat este fél kile

Sch. Steinberg:

(Isten nevében

vonásban, ének

jét szerzte: F

Vasárnap d. u. 4 ór

olcsó helyárakka

Vasárnap este félkil

relem láncái kö

nével és táncca

Hátón este félkil

életkép.

Kedden félkilencor:

mes" (Édes ál

nés komédia. 2

sanetzi.

Szerda este félkilencor

Jeshive-Bocher

gyek előrevételb

tér 28.)

A MAGYA

MOZI-M

Szombaton csak 3 óra

(Hatalmas drám

Schildkraut-tal

Agglegény-élet.

szereplő: Nagy

Kettős műsor. F

10 lei.

Vasárnap d. e. 11-ko

leies helyárakka

Patt és Pattach

CORSO - FILMSZI

KULTURFILM ELŐ.

Szombat délután p

és Vasárnap d.

lin" 20 nap ala

lan eredeti felve

son keresztül. I

adás. Olcsó hel

Szombat A repülő flo

ság, szép filnje!

Novarro és Anita

Vasárnap A reptülő fl

SELECT

Szombat Keleti meny

kiállítású pompá

dekes tartalom

ges Carpentier v

Vasárnap Keleti meny

Hétfo A bandita, mé

Főszerepben: R

gyönyörű szép I

Kedd A bandita.

Szerda A bandita.

URANIA

Szombat Por és ham

világhíri Lon C

alkotása.

Vasárnap Por és ham

Hétfo Szuzy első ballé

vigjáték, melyn

rivalisa alakítja

Colleen Moore.

Kedd Szuzy első ballé

Szerda Szuzy első ballé

Vasárnap nagy matin

Színre

kerül AID

val és Lévy Ilonka n

repekben.

Színház—Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton d. u. 6-kor: Régi nyár. Kondor Ibovával, Tompa Bélával, Ihász Aladárval. Nagyon olcsó mozi-helyárral. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám: 100.)

Szombat este 9-kor: Egy, kettő, három. (Ujdonság másodsor.) Nagy cipőben kis fiú. (Ujdonság 2-odsor. Napi bérlés 15. szám A) Sorozatszám: 101.)

Szombat este 11-kor: Gold sz. orvos világhírű szüggerátor telepatikus előadása. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám: 102.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Gold sz. orvos világhírű szüggerátor telepatikus előadása. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám: 103.)

Vasárnap d. u. 5 és fél-kor: Diákszeralem. (Operette-revü sjdonság 9-edzer. Rendes helyárral. Sorozatszám: 104.)

Vasárnap este 9-kor: Diákszeralem. (10-edzer. Bérlétszűnetben. Diákszeralem emlékalbumok ingyenes kisorsolásával. (Rendes helyárral. Sorozatszám 105.)

Stramer szintársulatának kolozsvári mŰsora.

Építők munkások Székháza, Str. Văii (Patak-u.) 7.

Szombat este fél kilenckor, november 16-án: Sch. Steinberg: „Im Nomen von Gott“ (Isten nevében), zenés életkép, 3 felvonásban, ének és táncszámokkal, zenéjét szerette: Perlmutter.

Vasárnap d. u. 4 órakor Gordin: „Idióta“, olcsó helyárral.

Vasárnap este félkilenc órakor Lilien: Szerlem láncai között, vidám életkép, zenével és táncal.

Hétfőn este félkilenckor: „Der Fremde“ életkép.

Kedden félkilenckor: Wolf: „Süsse Chalomes“ (Édes álmok) háromfelvonásos zenés komédia. Zenéjét szerezte: Olaszetzki.

Szerda este félkilenckor bucsuelőadás: Der Jeschive-Bocher c. énekes bohózat. (Jegyek előrevételben a Columbiánál, Fő-tér 28.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton csak 3 órakor: I. Ime az ember. (Hatalmas dráma 8 felvonásban Josef Schildkraut-tal a főszerepben. II. Agglegény-élet. Vigjáték-ujdonság. Főszereplő: Nagy Kató. III. Pótképek.) Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Vasárnap d. e. 11-kor. Matiné 15 és 10 lejes helyárral. A Pelikánok királya Patt és Patachon.)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

KULTURFILM ELŐADÁSOK:

Szombat délután pont 3 órakor és Vasárnap d. e. 11 órakor „Zeppelin“ 20 nap alatt a föld körül. Páratlan eredeti felvételek! és Az élő Párison keresztül. Két órát betöltő előadás. Olcsó helyárral.

Szombat A repülő flotta. A szerelem, ifjúság, szép filmje! Főszerepben: Ramon Novarro és Anita Page.

SELECT-MOZGÓ:

Szombat Keleti menyasszony, gyönyörű kiállítású pompás rendezésű film, érdekes tartalommal, főszerepben Georges Carpentier világhírű boxbajnok.

Vasárnap Keleti menyasszony. Hétfő A bandita, melyen megható dráma. Főszerepben: Rod La Roque és a gyönyörű szép Lupa Valez.

Szerda A bandita.

URANIA-MOZGÓ:

Szombat Por és hamu (Zanzibári próféta) a világhírű Lon Chaney legújabb kiváló alkotása.

Vasárnap Por és hamu.

Hétfő Szuzy első ballépése, végtelenül bájos vigjáték, melynek főszerepét Malec riválisa alakítja nagy sikerrel és ez: Colleen Moore.

Szerda Szuzy első ballépése.

Vasárnap Szuzy első ballépése.

Vasárnap nagy matiné a Román Operában: AIDA Vittorio Fullin olasz tenoristával és Lévy Ilonka művésznővel a főszerepekben. Népies helyárak.

Professor Doktor

Marchiatava

a római orvosi akadémia elnöke meggyógyította

Ő szentsége X Pius pápa csuszát és reumáját, amelyben szenvedett, minthogy

URODONAL

rendelt neki, a leghatásosabb oldószere a huygsavnak, legjobb gátlószere a reumatizmusnak, a homoknak, a csuznak, a köveknek és az izületi reumatizmusnak.

Institut Chatelain

PARIS

a Vatikán szállítója

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Egyedüli elárusító Románia részére:

„Drogeria Standard“, Bukarest Strada Zorilor No. 2.

A Magyar Színház közleményei

A nagyváradi oprett-együttes vendégjátéka Kolozsvárott. Rendkívüli érdekességű estői lesznek a jövő héten a Magyar Színháznak. A nagyváradi operette-ensemble legjelesebb tagjai fogják eljátszani az ideit évad legnagyobb sikerű ujdonságait. A színházlátogató közönség számára igazi gourmand-ese-mény lesz ez a vendégjáték. Új felfogást, új színeket hoznak ezek az előadások s az összehasonlítás izgalmas művészi élményt kínál. Kezdetben az igazgatóság bérlétszűnetben akarta ezeket az előadásokat kitűzni, nehogy a bérlőknek másodsor kelljen megnézni az ujdonságokat, de alighogy e csere vendégjátéknak híve ment, a bérlők telefonon és személyesen olyan imponáló számban kérték, hogy tanui akarnak lenni e művészi versenynek, hogy az igazgatóság elhatározta, hogy a nagyváradi operette-ensemble valamennyi vendégjátékát bérlésben fogja kitűzni, úgy, hogy minden bérlétszám megnézheti a kitéző nagyváradi színészeket, kitének élén Horváth Böske, Mayer Kató, László Andor, Belák Miklós jönnek át s átjön velük kitéző karmesterük, Kolozsvár dédelgetett kedvence, Török Emil is. Az érdekes vendégjáték kedden este kezdődik a „Szökik az asszony“ előadásával. Ezt az előadást a premiére bérlők fogják kapni. Holnap az egész vendégjáték műsorát részletesen fogjuk közölni.

Ma este 11 órai kezdettel: Gold telepatikus és szüggerációs mutatványai. Lazasan izgalmas várakozás előzi meg az Európai híru telepatikus fenoménak, Goldmesternek ma estére hirdetett fellépését. A szüggeráció és telepatia megfoghatatlan rejtélyei fogják ma este ámulatba ejteni a közönséget. A ma esti előadás pont 11 órakor kezdődik. Holnap, vasárnap d. u. 3 órakor újra fellép Goldmester, részben új mutatványokkal, úgy a ma esti, mint a holnap

délutáni előadást mérsékelt helyárral tartják meg.

Holnap kétszer: Diákszeralem. Holnap délután felhatkor kilencedszer, este 9 órakor tizedszer adják a diadalmas sikerű, óriási hatású új darabot, a Diákszerelmet.

Ma délután 6 órakor: Régi nyár mozihelyárral. Kondor Ibovával a női főszerepben színe kerül ma délután 6 órakor a „Régi nyár“ című operette. Helyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lei.

Ma délután 3 órakor utoljára: Ime az ember és Kettő a szekrényben. A Magyar Színház briliáns, hatalmas új műsora, Ime az ember című monumentális film-óriás és a Kettő a szekrényben című pazar vigjáték ma utoljára látható a Magyar Színházban. Ma azonban kivételesen csak egyetlen mozielőadás van a színházban és pedig délután 3 órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Holnap d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lejes helyárral. A legbriliánssabb Pat és Patachon-vigjáték, a Pelikánok királya látható holnap délelőtt a Magyar Színház mozimatinéján. Helyárak 15 és 10 lei.

Hétfőtől: Modern házasság (Beregi Oszkár és Laura La Planta) és Agglegényélet (Nagy Kató). Nagyon érdekes műsora lesz a magyar színháznak hétfőn: I. Modern házasság. (Kolozsvárott először! Premiére. Főszereplők: Laura La Planta és Beregi Oszkár.) II. Agglegényélet. (Főszereplő Nagy Kató.) III. Pótképek.

Hirdessen az Uj Keletben

Keveset hirdet, de értékeset és rendkívül olcsón bécsi Velour, Vársony modelleket árusít az

IDEAL kalapszalom Cluj, Reg. Ferdinand 8.

Tommi kalap 65, file model 150, nyulszőr model 200 Lei. Atalakítások, férfi kalapok formálása, tisztítása 24 órán belül gyári árban a legújabb divat szerint készülnek.

Nincs konkurencia ki felülmulná A Helios áruház harisnya árait

Árjegyzék:

1 pár erős strapa harisnya Lei	35—
1 „ seiden flor „	58—
1 „ hibátlan leMBERGI selyem harisnya „	145—
1 „ Prima G. B. L. flor harisnya „	140—
1 „ gyapju imitáció „	50—
1 jó minőségű férfi zokni már „	16—
1 Női keztü jó meleg „	50—

Női selyem harisnyákban óriási választék, minden márkájú és minden divat szín kapható

HELIOS

kötött és harisnya áruházában Cluj, Fő-tér No. 7. Farkas szoborral szemben.

Közgazdaság

A kereskedelmi szerződésekkel kapcsolatban érdekeinek biztosítására egységes front készül a romániai faiparban

Akcióbizottság alakult az összes fatermelők megszervezésére

București-Bukarest, november 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tízéves elszigeteltség után Románia megkezdte a normális gazdasági kapcsolatok kiépítését azokkal az országokkal, amelyek a román termékek szempontjából felvették a romániai fogyasztás számára szükséges cikkek tekintetében eladóként számításba jöhetnek.

Lengyelország után most Magyarországgal, Franciaországgal, Belgiummal, Angliával, Németországgal és Olaszországgal készül kereskedelmi szerződést kötni a kormány.

A külfölddel megkötendő kereskedelmi szerződések természetesen igen közelről érintik Románia gazdasági életének összes tényezőit, amelyek elementáris érdekeik biztosítására igyekeznek. Ezzel kapcsolatban a romániai fatermelők a napokban értekezletet tartottak Bukarestben. Az értekezleten rámutattak arra, hogy

az állam vezetőinek nagyobb figyelmet kell fordítania az ország

Az amerikai acéltröszt exporttervei. A Columbia Steel Companyt tudvalevőleg az amerikai acéltröszt megvásárolta. Ennek a tranzakciónak óriási jelentőséget tulajdonítanak és azt hiszik, hogy az acéltröszt a Csendes-Oceán mentén is kiterjeszti üzleti köreit és el fogja árasztani az egész ázsiai piacot. Az acéltröszt ezáltal stratégiai lépést tesz a német és angol konkurenciával szemben és nem fogja engedni, hogy a kínai és japán piacokon ezek az iparok gyökeret verjenek.

Elrendelték a kényszerjegyzési eljárás bevezetését a kolozsvári Hunwald-cég ellen. A kolozsvári Hunwald Gyula és Fiai tükörgyár és üvegciszoló vállalat, mint ismeretes, néhány héttel ezelőtt zajos elözmények után kényszerjegyzést kért maga ellen. A kényszerjegyzési eljárás megindítását azonban a törvényszék, azzal az indoklással, hogy a cég könyvei nincsenek rendben, elutasította. A Hunwald-gyár felelősségére a tábla polgári felelősségi tanácsa pénteken foglalkozott a kérdéssel és végzésében megsemmisítette az elsőfokú bíróság határozatát, egyben utasította a törvényszéket, hogy a cég hitelezőit szólítsa fel nyilatkozattételre. Hír szerint a törvényszék még novemberben fogja megtartani a hitelezők értekezletét, amely dönteni fog arról, hogy elfogadja-e a felajánlott kiegyezési kvótát vagy sem.

Leszállítják a tejtermékek exportvámját. Bukarestből jelentik: A kor-

fejlett faiparára,

amely különösen az export szempontjából bir nagy jelentőséggel. Elhatározták, hogy ennek érdekében az UGIR keretén belül, külön faipari szakosztályt állítanak fel. Ez a szakosztály fogja a kereskedelmi szerződések megkötésénél informálni a kormányt a faipar szükségleteiről, a külföldet pedig az exportlehetőségekről. A faipar érdekeinek védelmére szükséges akció beindítására bizottságot küldtek ki, amelynek tagjai: Max von Anhauch lovag (Csernovitz), Avram Georga mérnök (Beszterce), Butulescu Nicolae (București), Costinescu Nicu mérnök (Bukarest), Dumitrescu mérnök (Bukarest), Kemény György igazgató (Arad), C. R. Mircea szenátor (Bukarest), Mestiz Henrik (Marosvásárhely), Radulescu Mihai mérnök (Bukarest), Sipos Marcell igazgató (Foresta-Galac), Stecki Artur igazgató (OFA Brassó) és dr. Weisz Menyhért (Brassó). Ez a bizottság a napokban felhívással fog fordulni az összes fatermelőkhöz, hogy tömörüljenek és szervezkedjenek meg a fenti célkitűzések érdekében.

mány gazdasági bizottsága legutóbbi ülésében többek között foglalkozott a tejtermékek kiviteli vámjának kérdésével. A mezőgazdaság érdekeinek figyelembevételével a bizottság elhatározta, hogy az összes tejtermék exportilletékét az eddigi vagononként 50 ezer lejről 500 lejre fogja leszállítani.

Comunit. maternă aut, ort. evreesc Mercurea-Ciuc. :: Csikszeredai aut, ort. izr. anya hitk.

Pályázat.

A Mercurea-Ciuci (Csikszereda) aut, ort. izr. hitk ezennel pályázatot hirdet az üresedésben levő שריב (metszői) állásra.

Pályázótól kivánatlik, hogy 3 elismert erdélyi ort. rabbittól קבלה (bizonyítvánnyal) rendelkezék, legyen jó בעל תורה (előimádkozó és מורה).

Fizetés meggyezés szerint, természetbeni lakás és világitás, valamint a szokásos mellék jövedelmek.

Pályázók a kor és családi állapot megjelölésével kérvényüket e hó végéig az előjárásához címezzék: utiköltés csak a meghívottaknak lesz megtérítve.

Mercurea-ciuc 1929. november hó,

ELŐJÁRÓSÁG.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szombat, november 16

Budapest. 9.15: Honvédegyetemen hangv. Liszt, Strauss, Donizetti, Fricsay Lehár, Korsch műveiből. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangv. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Javornitzky Jenő előadása. 14.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17: Kisfaludi Társaság irodalmi délutánja. 17.50: Zongoranégyes. Schubert, Rubinstein műveiből. 18.50: Zágon István vídám karcolatai. 19.30: Gömbös Gyula honvédelmi miniszter előadása. 20: „Király házasság” c. vígjáték. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 22: Petris Jenő és cigányzenekara.

București. 20: Színházi előadás közz. 21.50: Hírek.

Bécs. 19: Kamarazene. 21: Hangjáték, utána jazz-zene.

Berlin. Táncczene. Breslau. 19.20 Gramafon. 20.30 Lehár est. 22.25 Táncczene.

Frankfurt. 22 Népszerű hangverseny, ugyanezt közz. Stuttgart is.

Hamburg. 23 Kávéházi zene. Lipcse. 20. Königsbergi rádiózenekar hangv. Strawinsky, Butting, Beethoven műveiből.

München. 20 Opera és operettegyveleg. Prága. 21 Népdaok. 21.30 Zongorahangverseny.

Brünn, Pozsony, Kassa, Ostrava 19 órától a prágai, valamint egymás műsorát közvetítik. Bern. 20 Szimfonikus hangv. Zürich. 20 Közz. Bécsből. 22 Gramafon táncczene.

Belgrád. 22.50 Táncczene. Zágráb. 20.30 Áriaest. 21.30 Kamarazene.

Ljubljana. 20 Zenekari hangv. Kattovicz. 20.30 Közz. Varsóból. Varsó. 19.25 Gramafon. 20.30 Szorakoztató zene.

Posnan. 19.30 Hangverseny. 20.30 Varsói közz.

Wilna. 20.30 Közz. Varsóból. Torinó. 20.30 Hangverseny. 21.05 Operett.

Milano. 21.05. Torinói műsor közz. Oslo. 22.05 Könyvű zene.

Stockholm. 22 Régi és új táncmuzsika.

Vasárnap, november 17.

Budapest 9. Ujsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána Operaház tagjából alakult hangverseny. Mozart, Weber, Beethoven, Massenet műveiből. 15.30: Földmivelségi minisztérium előadása. 16: Rádió Szabadegyetem. 17.15: Székesfővárosi zenekar hangversenye. 19.15: Sporteredmények. 19.25: Operaház: „Turandot” előadásának ismertetése. 19.30: Puccini: Turandot c. operájának közz. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Minden borotválkozó által el van ismerve, hogy csak a Reszling - féle

KÉSZNÉLKÜLI IDEAL BOROTVÁLÓ POR

a legjobb, amely felülmúlja az eddigi utánzott készítményeket, mert csak az „Ideal” védjegyű csomagolás az eredeti

Miért van minden borotválkozó által elismerve, hogy az „Ideal” borotváló por a legjobb?

Mert a legújabbban főtallalt teljesen szagmentes és higiénikus IDEAL SPECIAL porral lehet csak a legsimábban borotválkozni. Ha az arcunk pattanásos, akkor borotválkozunk csak a „Reszling”-féle „Ideal Special” borotváló porral, mert ez a legrovidebb idő alatt eltünteti minden kiütést az arcról.

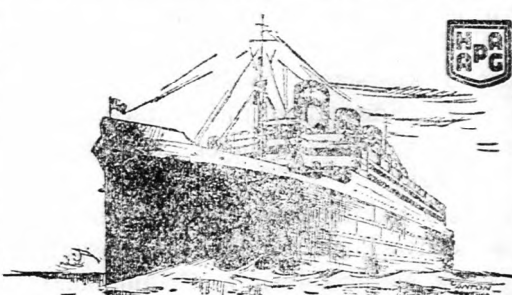
Egyedült készítője:

Reszling József

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 30.

Lerakat részére: Glanczmann Adolf Illatszergyár Sighetul Marmatiei Bogdan Vodă Nr. 30

Hirdessen az „UJ KELET”-ben

Utazás
egész éven át

KANADÁBA
DÉLAMERIKÁBA
ÉSZAKAMERIKÁBA

(Argentína, — Uruguay, — Chile)

KÖZÉPAMERIKÁBA

(Columbia, Venezuela, Cuba Mexico)

Hamburg-Amerika Linie

elsőrendű gőzseivel, melyek elhelyezés bánásmód és ellátás tekintetében kiváló nyújtanak. — Felvilágosítások és ismeretek díjmentesen kaphatók;

Hamburg-Amerika Linie SAR.

Lazarovitz L. H. vezérigazgató

Cluj, Str. Regele Ferdinand 69

București C. Griviței 183

Timișoara, Str. Mercy 2

Zenekedvelők!

Becsés tudomásukra hozom, hogy a közöshajnak engedve, egy gyönyörűen kiállított

HANGSZERKATALOGUSZT

Kiváló tisztelettel

Dávid Hangszerház, Cluj Str. Memorán. 12.

bocsátottam ki, mely nagy albumakban, 144 oldal terjedelemmel, 220 ábrával nemcsak az összes hangszereket, hanem azok történetét is tartalmazza. Ezen dísművet minden komoly érdeklődőnek díjtalanul küldöm, aki a posta költség fedezésére 20 let értékű bélyeget küld.

Legújabb őszi és téli ujdonságok megérkeztek !!!
NEUMANN M. férfi - és fiuruha áruháza CLUJ, FŐTÉR 14.